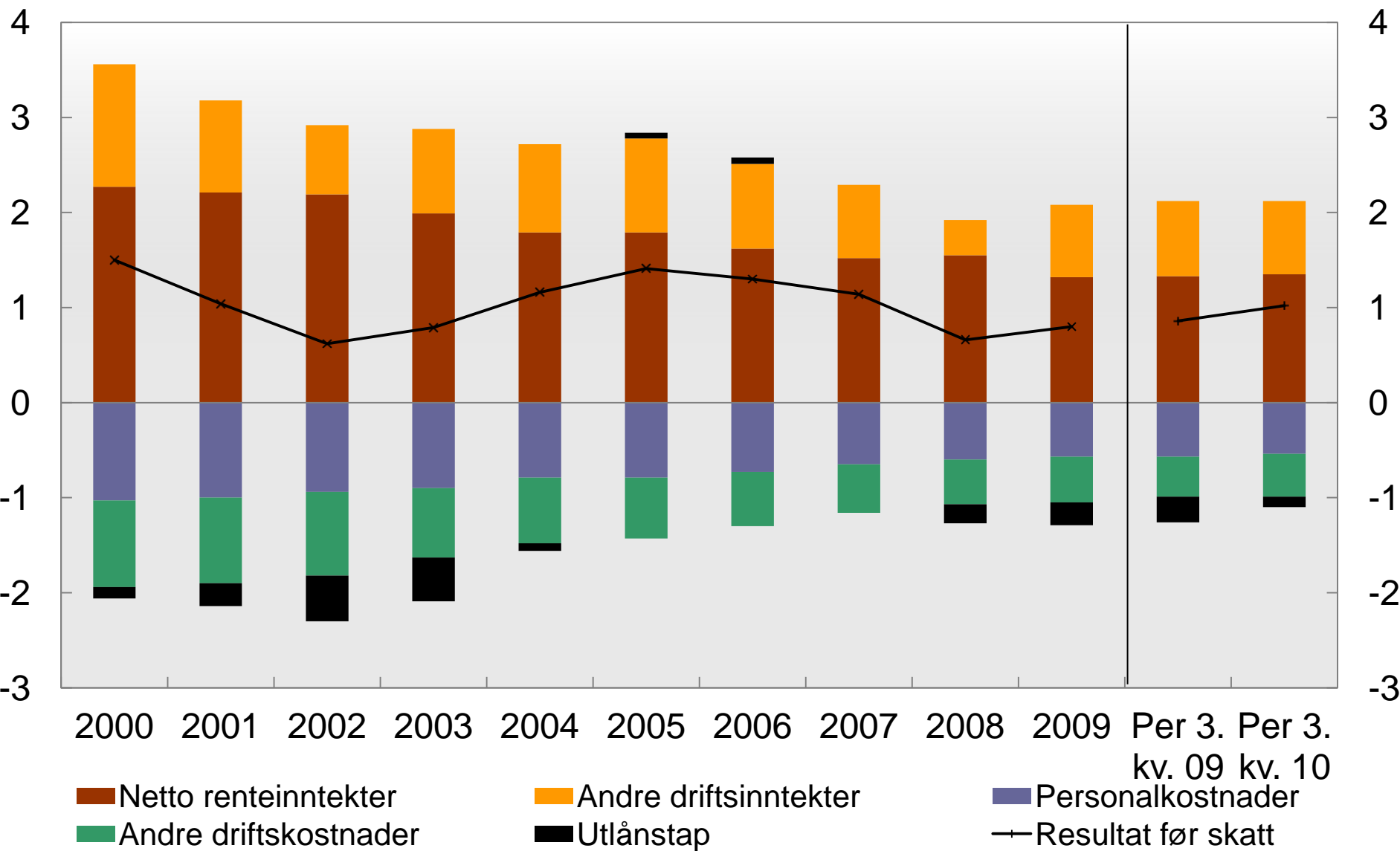

Finansiell stabilitet 2/10

Figurer

Kapittel 1

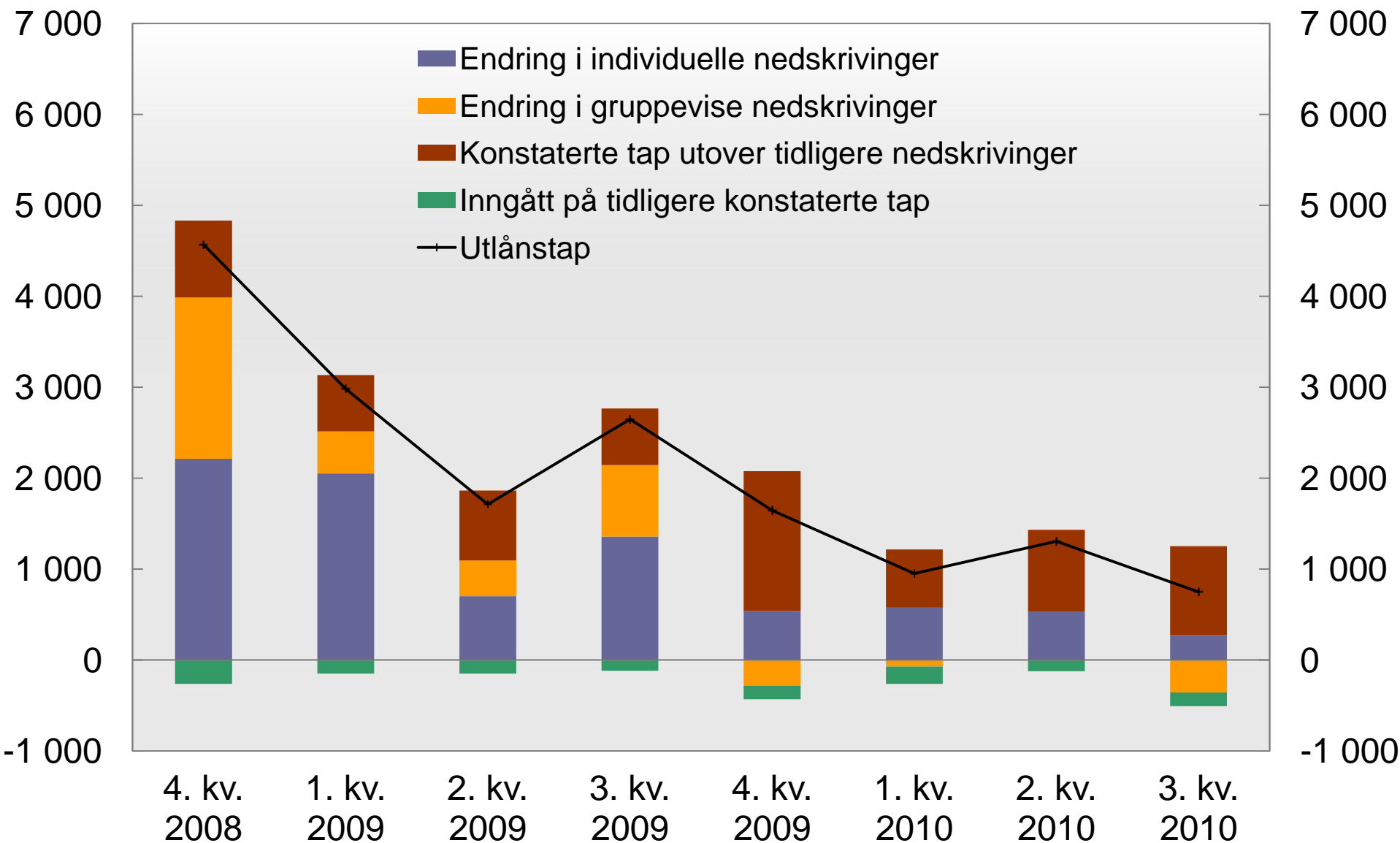
Figur A.1 Bankenes¹⁾ resultat før skatt i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Årstall. 2000 – 2009. Tre første kvartaler 2009 og 2010

1) Alle banker med unntak av utenlandske filialer i Norge

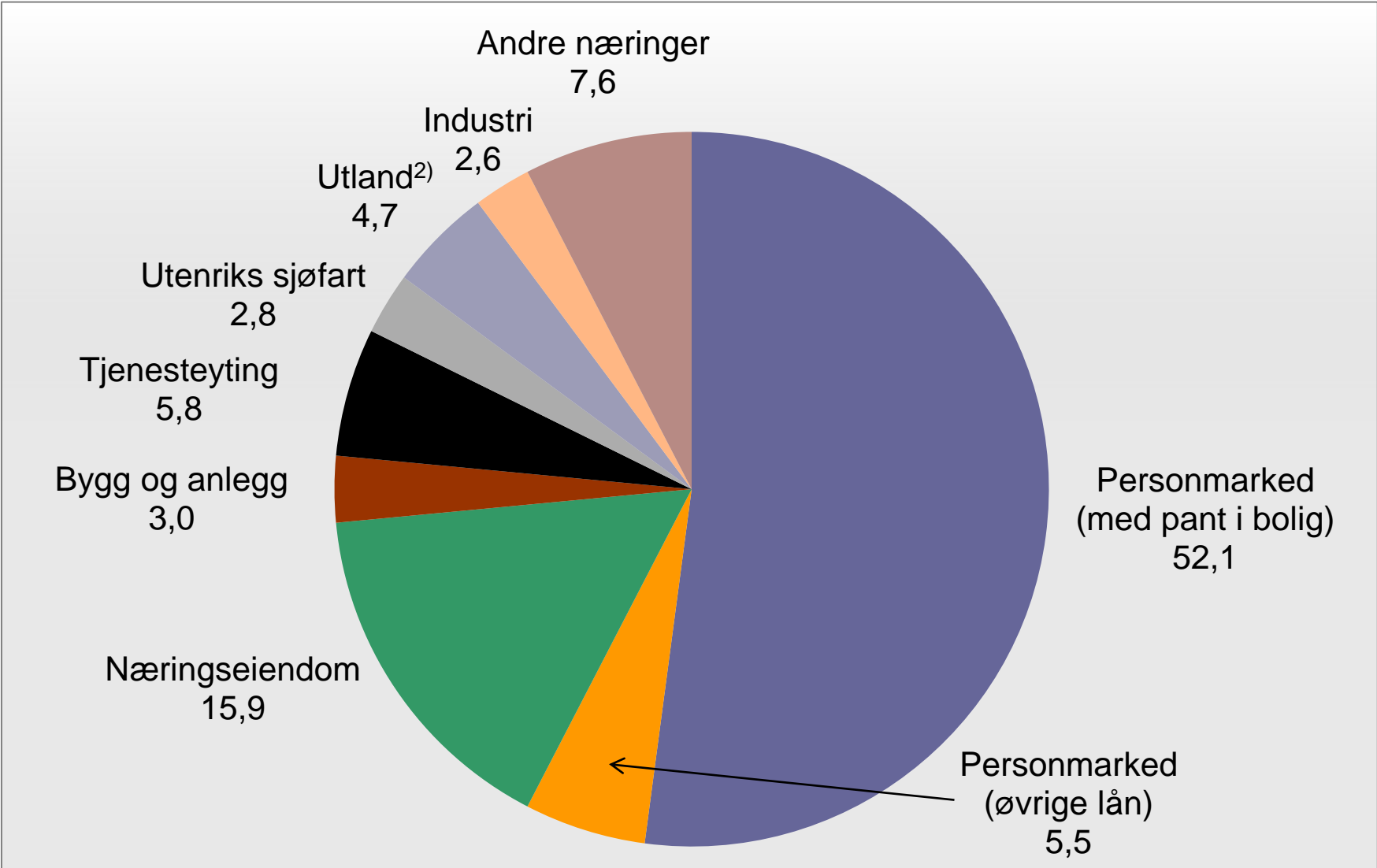
Kilde: Norges Bank

Figur A.2 Bankenes¹⁾ bokførte utlånstap fordelt på ulike komponenter.
 Millioner kroner. Kvartalstall. 4. kv. 2008 – 3. kv. 2010

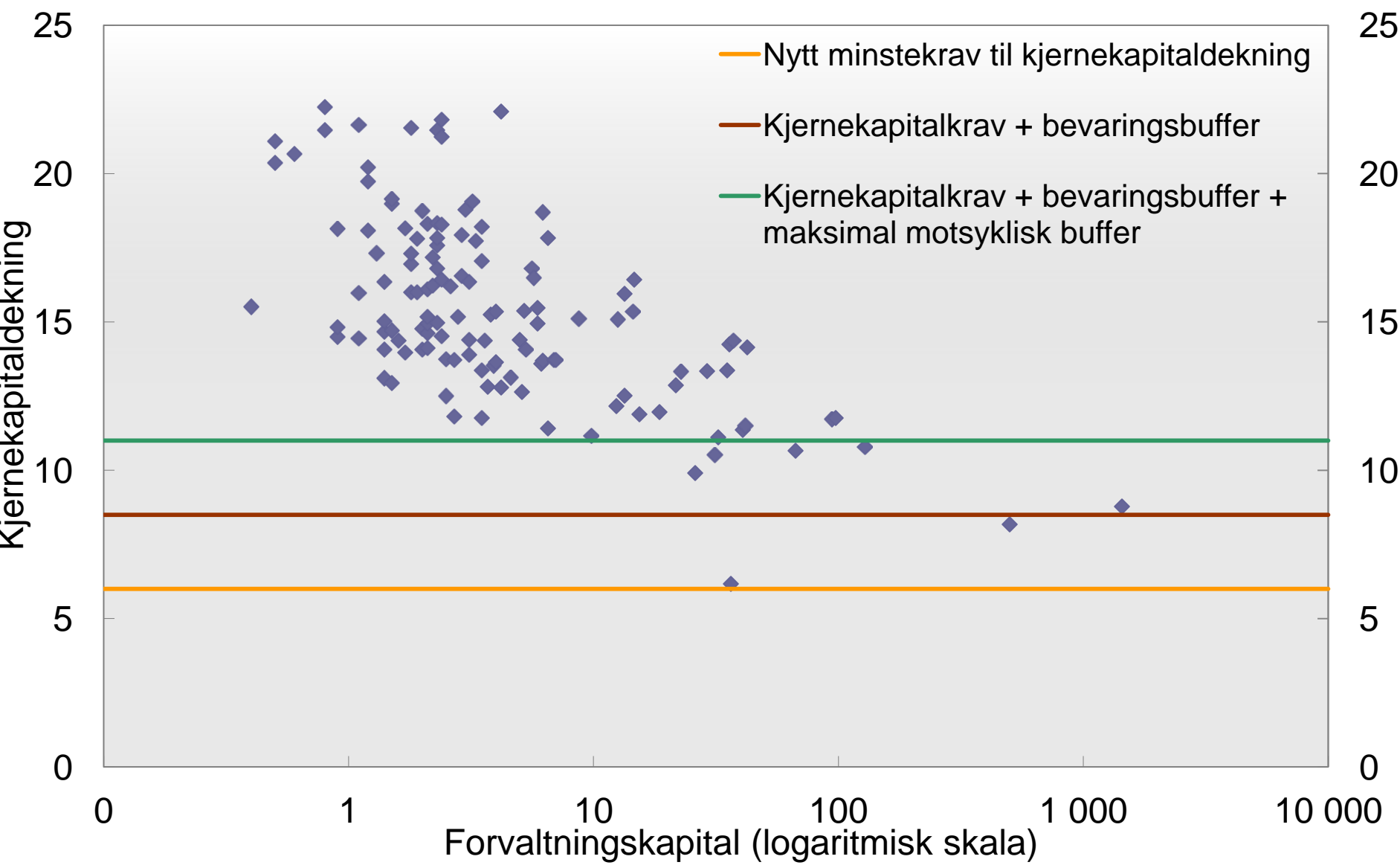
1) Alle banker i Norge
 Kilde: Norges Bank

Figur A.3 Fordelingen av banker og OMF-kredittforetaks utlån til person- og næringsmarkedet og til utlandet.¹⁾ Prosent. Per 30. september 2010

1) Alle banker og OMF-kredittforetak i Norge
2) Sektor utland omfatter mye utlån til skipsfart
Kilde: Norges Bank

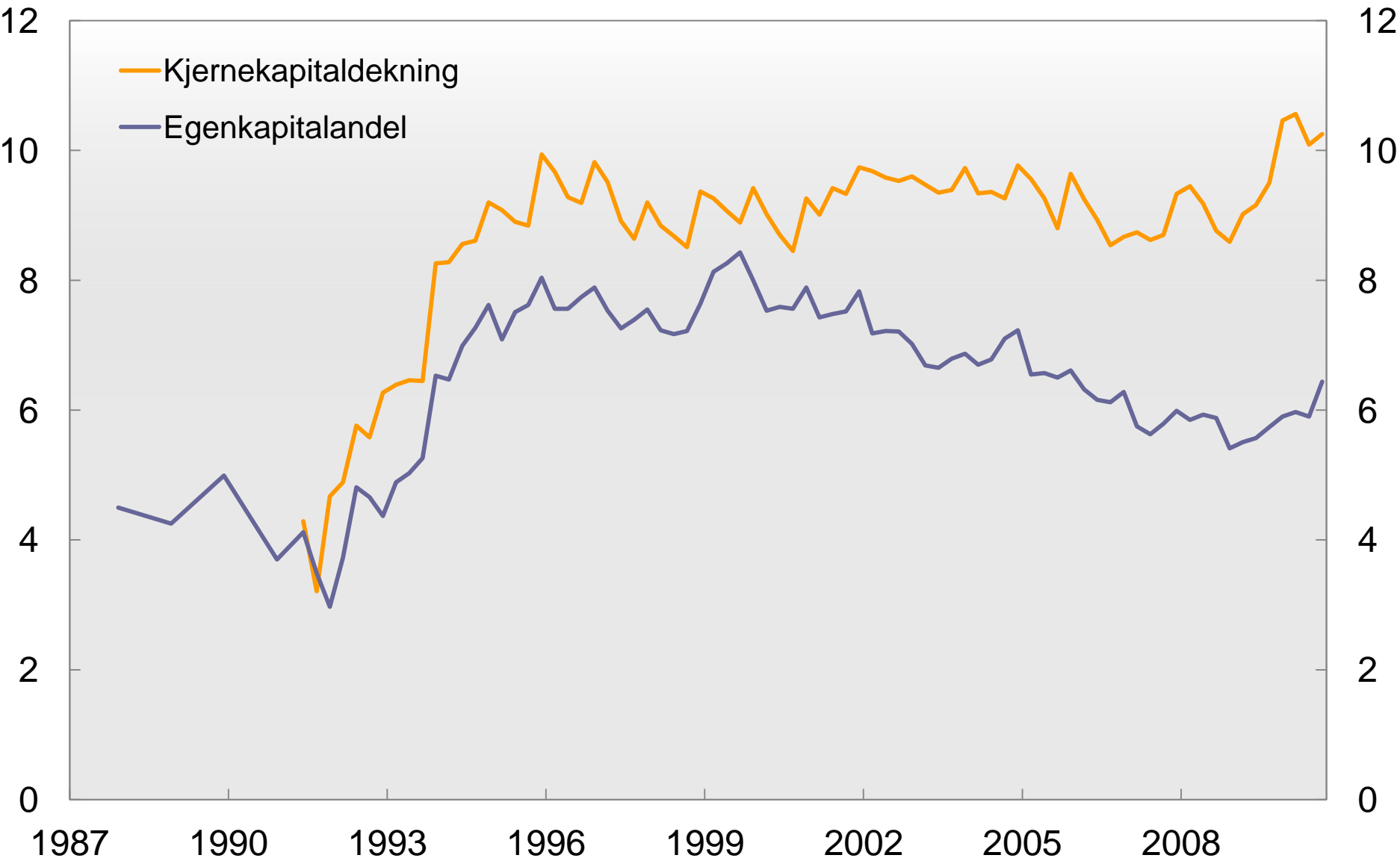
Figur A.4 Bankenes¹⁾ kjernekapitaldekning. Prosent. Forvaltningskapital. Milliarder kroner. Per 3. kv. 2010

1) Alle banker med unntak av utenlandske filialer i Norge

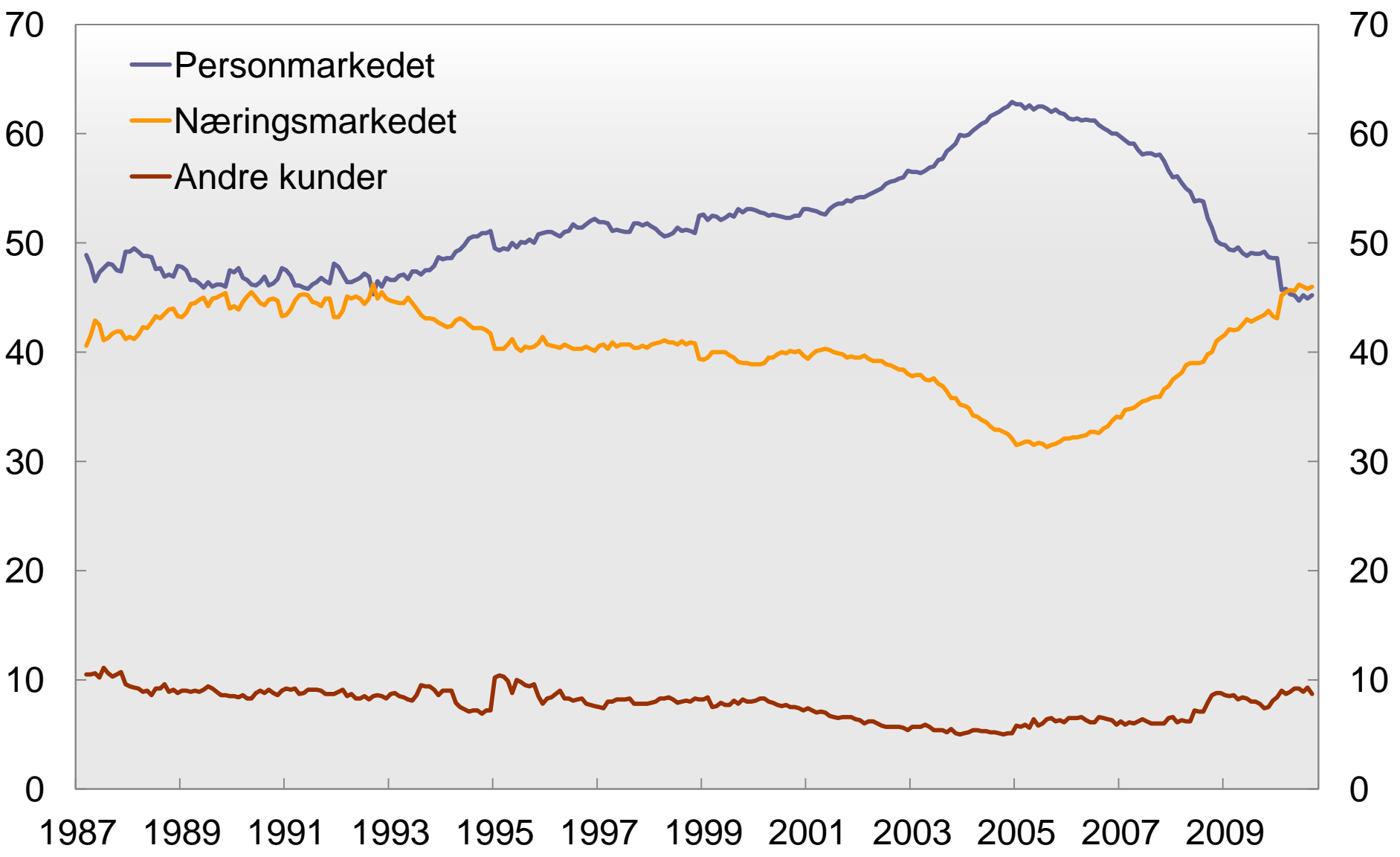
Kilde: Norges Bank

Figur A.5 Bankenes¹⁾ kjernekapitaldekning og egenkapitalandel. Prosent. Kvartalstall. 4. kv.1987 – 3. kv. 2010

1) Alle banker unntatt utenlandske filialer i Norge. Egenkapitalandelen før 1990 er for alle banker
Kilder: Finanstilsynet og Norges Bank

Figur A.6 Fordeling av bankenes¹⁾ brutto utlån på ulike kundegrupper. Andeler i prosent. Månedstall. Mars 1987 – september 2010

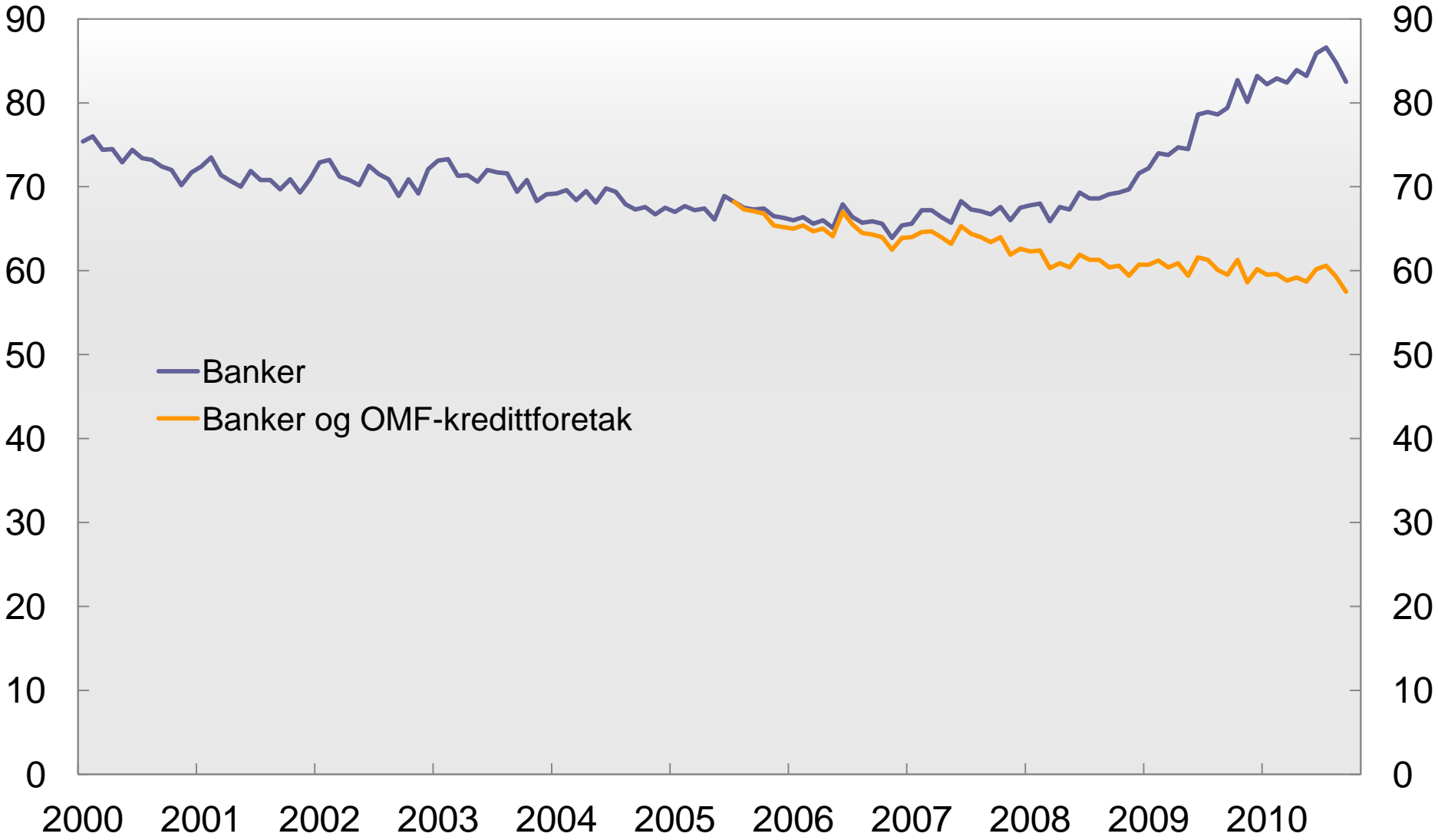

1) Alle banker med unntak av utenlandske filialer i Norge

Kilde: Norges Bank

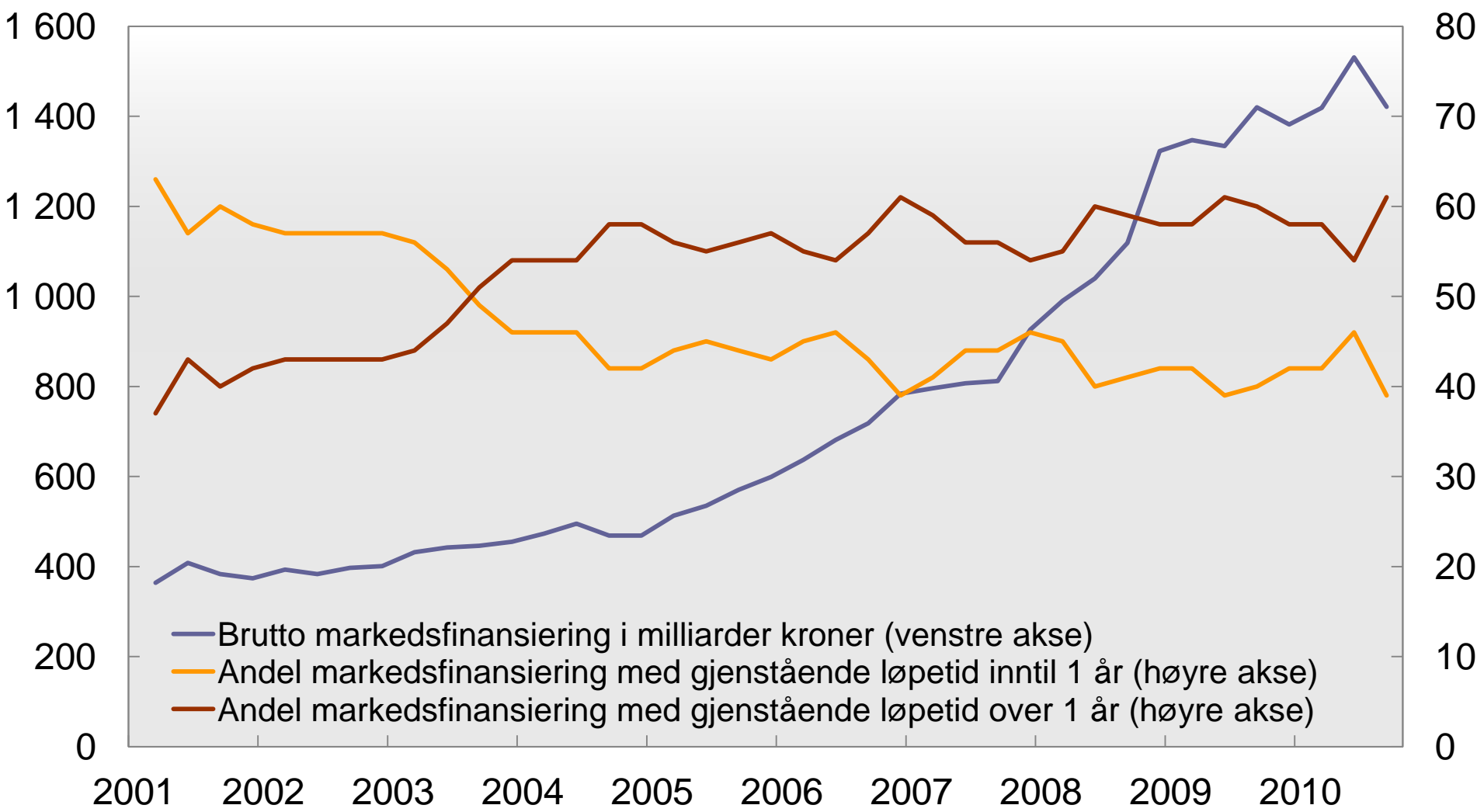
Figur A.7 Bankene og OMF-kredittforetakenes¹⁾ innskuddsdekning for kunder. Prosent. Månedstall. Januar 2000 – september 2010

1) Alle banker og OMF-kredittforetak med unntak av datterselskaper og filialer av utenlandske banker i Norge

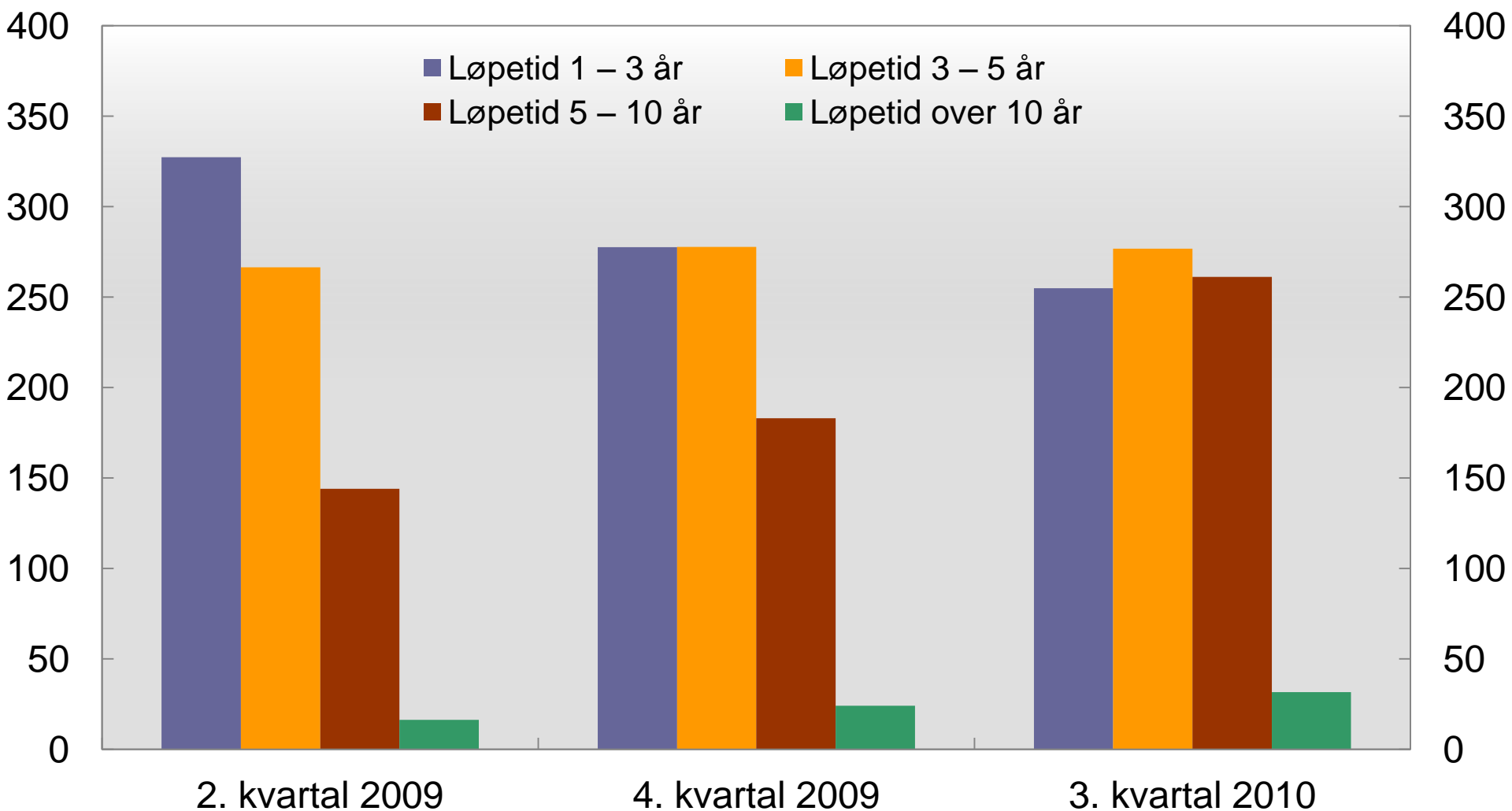
Kilde: Norges Bank

Figur A.8 Bankene og OMF-kredittforetakenes¹⁾ brutto markedsfinansiering. Milliarder kroner. Fordeling av markedsfinansiering. Prosent. Kvartalstall. 1. kv. 2001 – 3. kv. 2010

1) Alle banker og OMF-kredittforetak med unntak av datterselskaper og filialer av utenlandske banker i Norge
 Kilde: Norges Bank

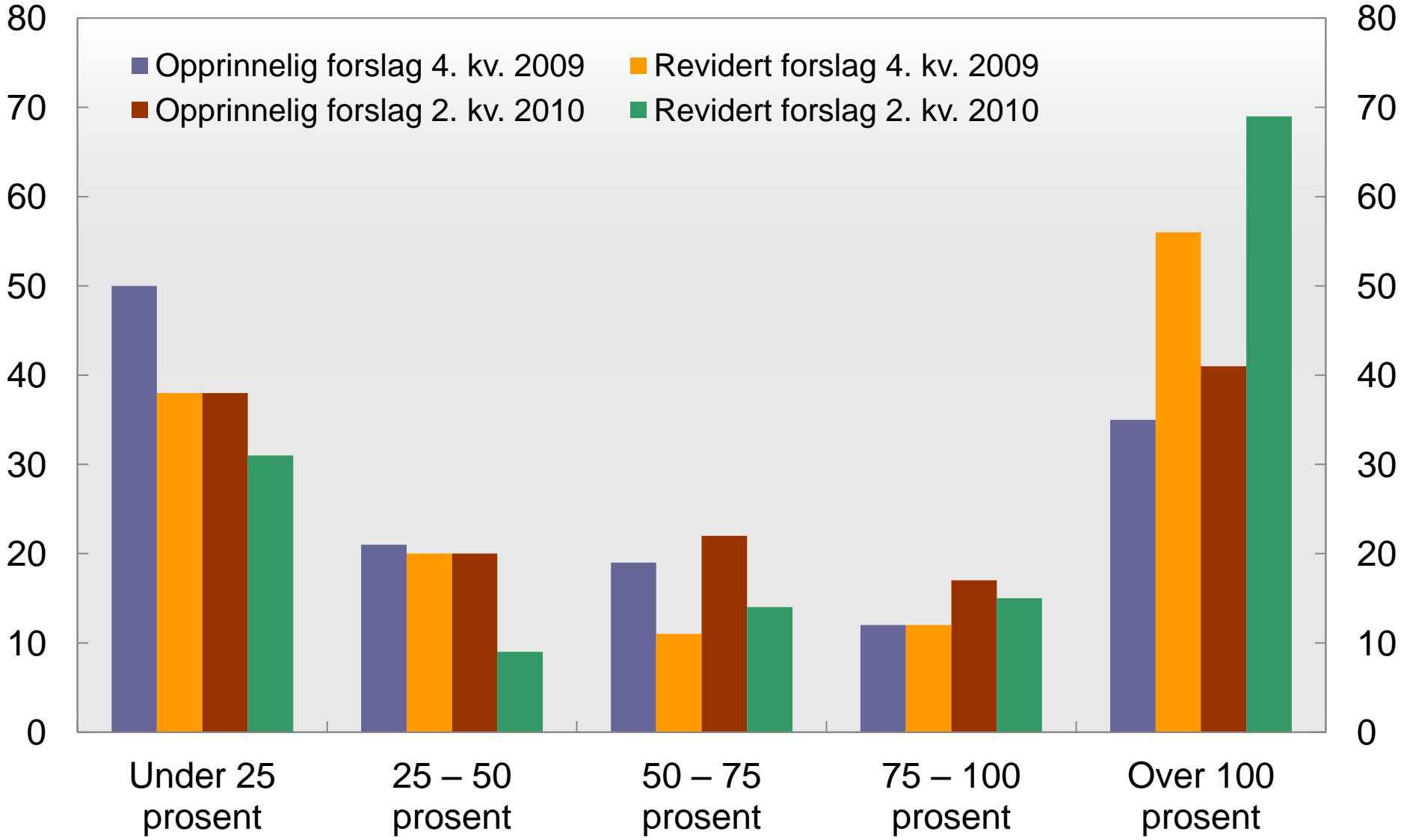
Figur A.9 Bankene og OMF-kredittforetakenes¹⁾ langsiktige obligasjonsfinansiering fordelt etter gjenstående løpetid. Milliarder kroner.
Per 2. kv. og 4. kv. 2009 og 3. kv. 2010

1) Alle banker og OMF-kredittforetak med unntak av datterselskaper og filialer av utenlandske banker i Norge

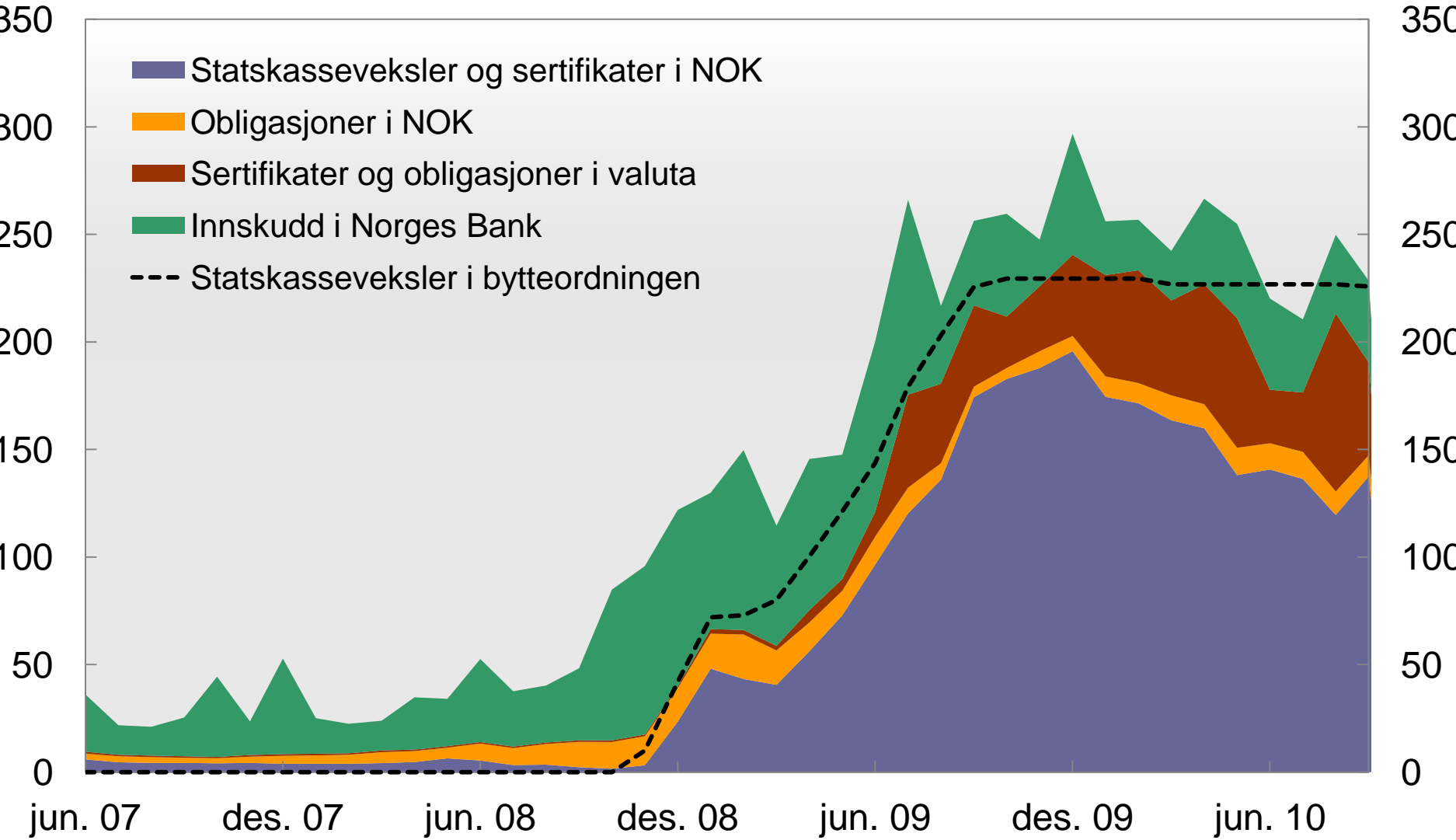
Kilde: Norges Bank

Figur A.10 Bankenes¹⁾ likvide eiendeler i prosent av krav til likvide eiendeler.
Antall banker. Per 4. kv. 2009 og 2. kv. 2010

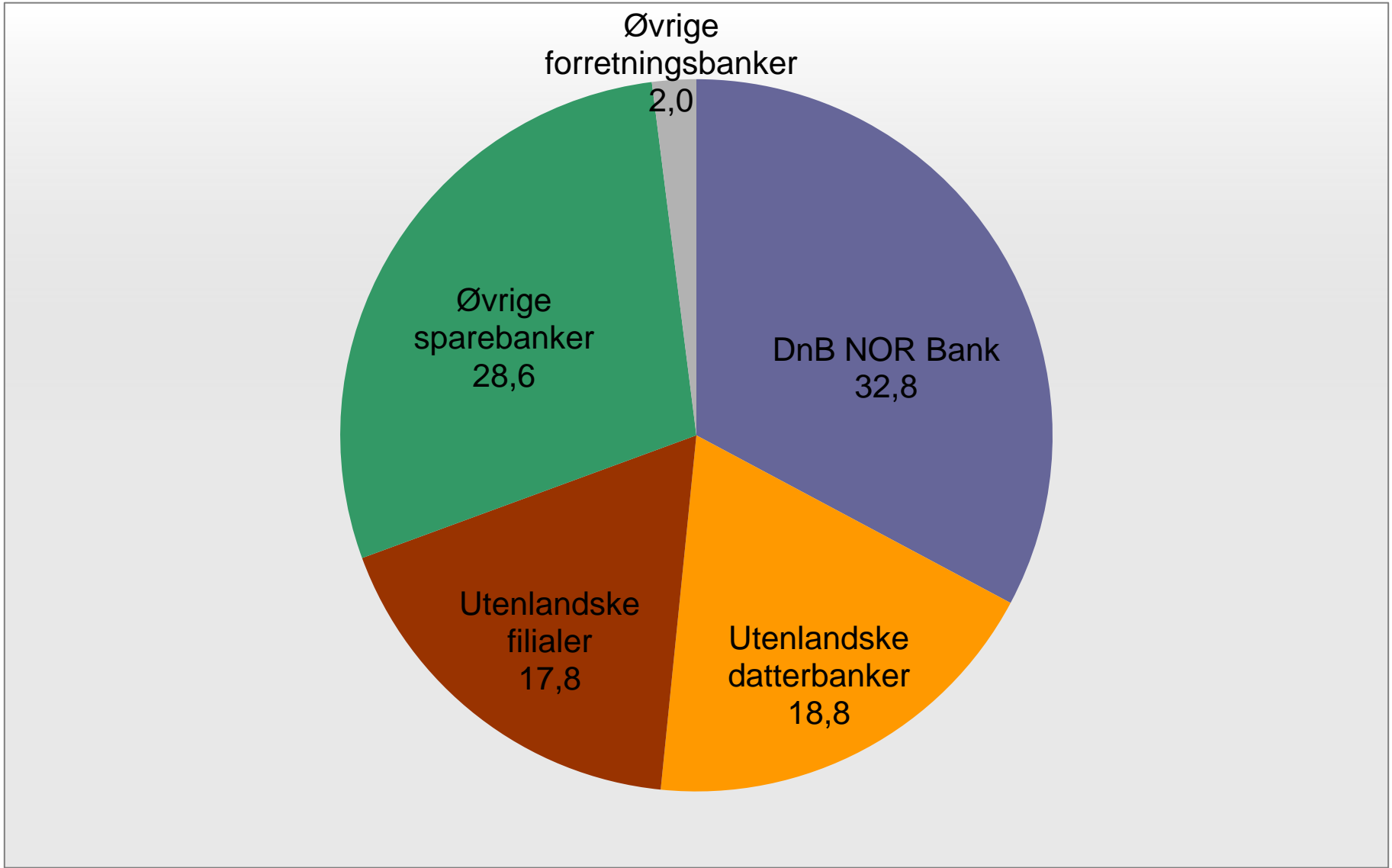
1) Alle banker med unntak av utenlandske filialer i Norge
Kilde: Norges Bank

Figur A.11 Norske bankers¹⁾ innskudd i Norges Bank og beholdning av stats- og statsgaranterte rentepapirer. Utestående statskasseveksler i forbindelse med bytteordningen. Milliarder kroner. Månedstall. Juni 2007 – september 2010

1) Alle banker med unntak av utenlandske filialer i Norge
Kilde: Norges Bank

Figur A.12 Banker og OMF-kredittforetaks¹⁾ utlån til næringsmarkedet. Markedsandeler. Prosent. Per 30. september 2010

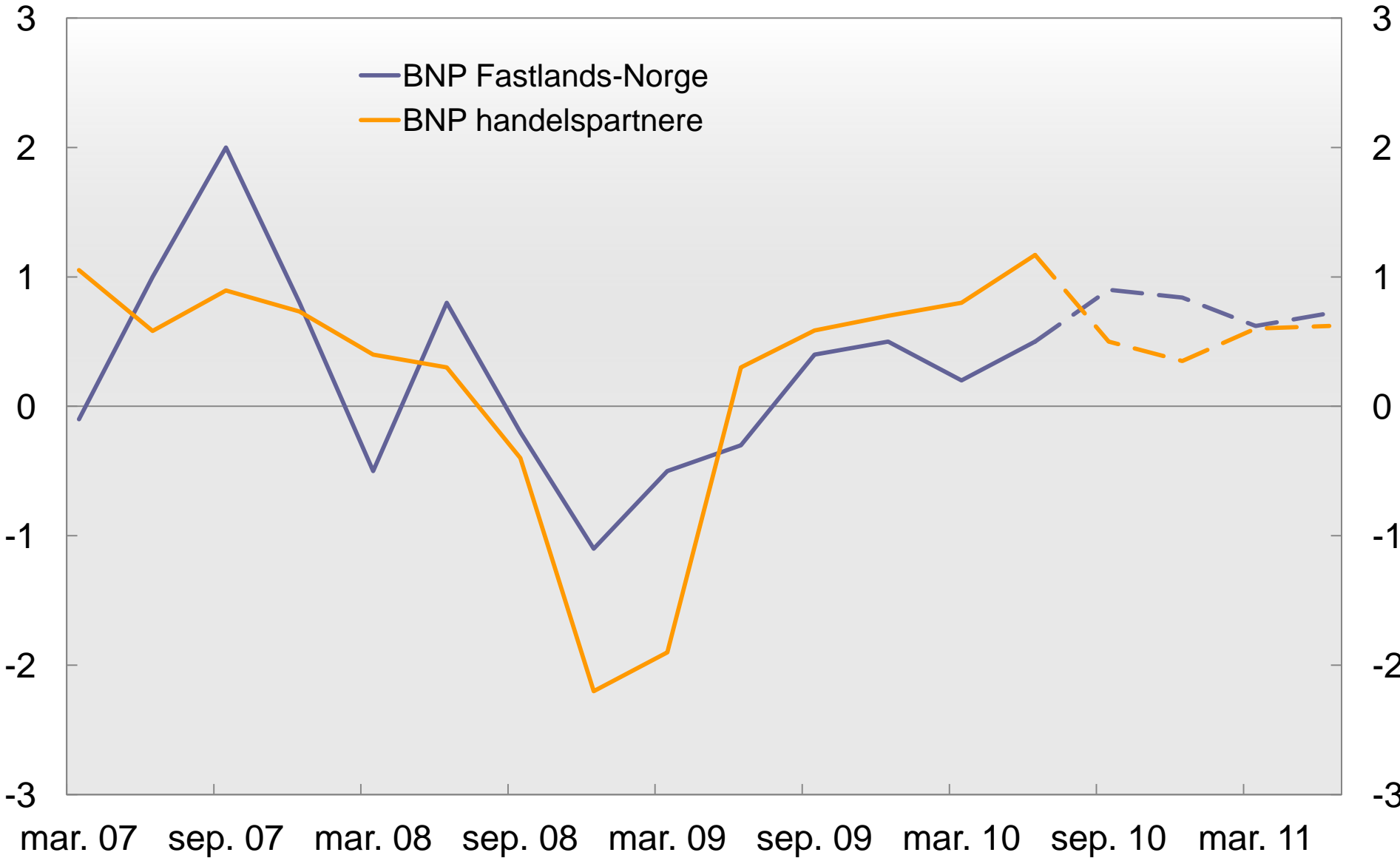
1) Alle banker og OMF-kredittforetak i Norge
Kilde: Norges Bank

Tabell A.1 Gjennomsnittlige risikovekter på utlån med pant i bolig. Prosent.
Konserntall fra 2009 og 2010

Bank	Risikovekt
<i>Norske banker (IRB)</i>	
SpareBank 1 SR-Bank	10
DnB NOR Bank	11
SpareBank 1 Nord-Norge	11
SpareBank 1 SMN	12
Nordea Bank Norge	13
Sparebanken Vest	14
<i>Nordiske banker (IRB)</i>	
Handelsbanken	7
Swedbank	7
Danske Bank	10
Nordea	11
SEB	17
<i>Norske banker (Standardmetode)</i>	
Lån med belåningsgrad inntil 80 prosent	35

Kilder: Kapitaldekningsrapporter og kvartalsrapporter fra bankene og Norges Bank

Figur B.1 BNP i Fastlands-Norge og for handelspartnere. Kvartalsvekst. Sesongjustert. Prosent. Kvartalstall. 1. kv. 2007 – 2. kv. 2011¹⁾

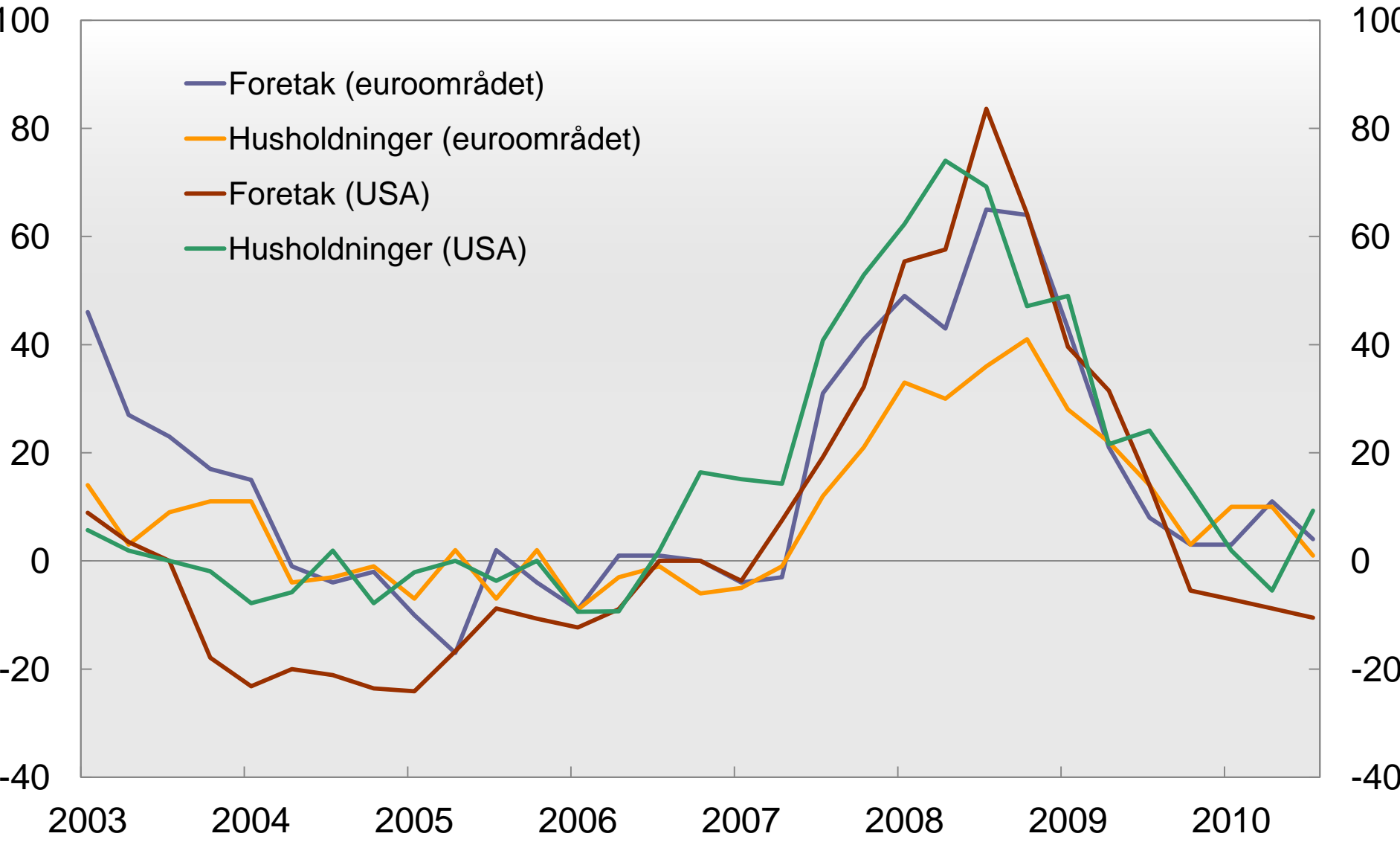

1) Anslag for 3. kvartal 2010 – 2. kvartal 2011

Kilder: Statistisk sentralbyrå, OECD, Thomson Reuters og Norges Bank

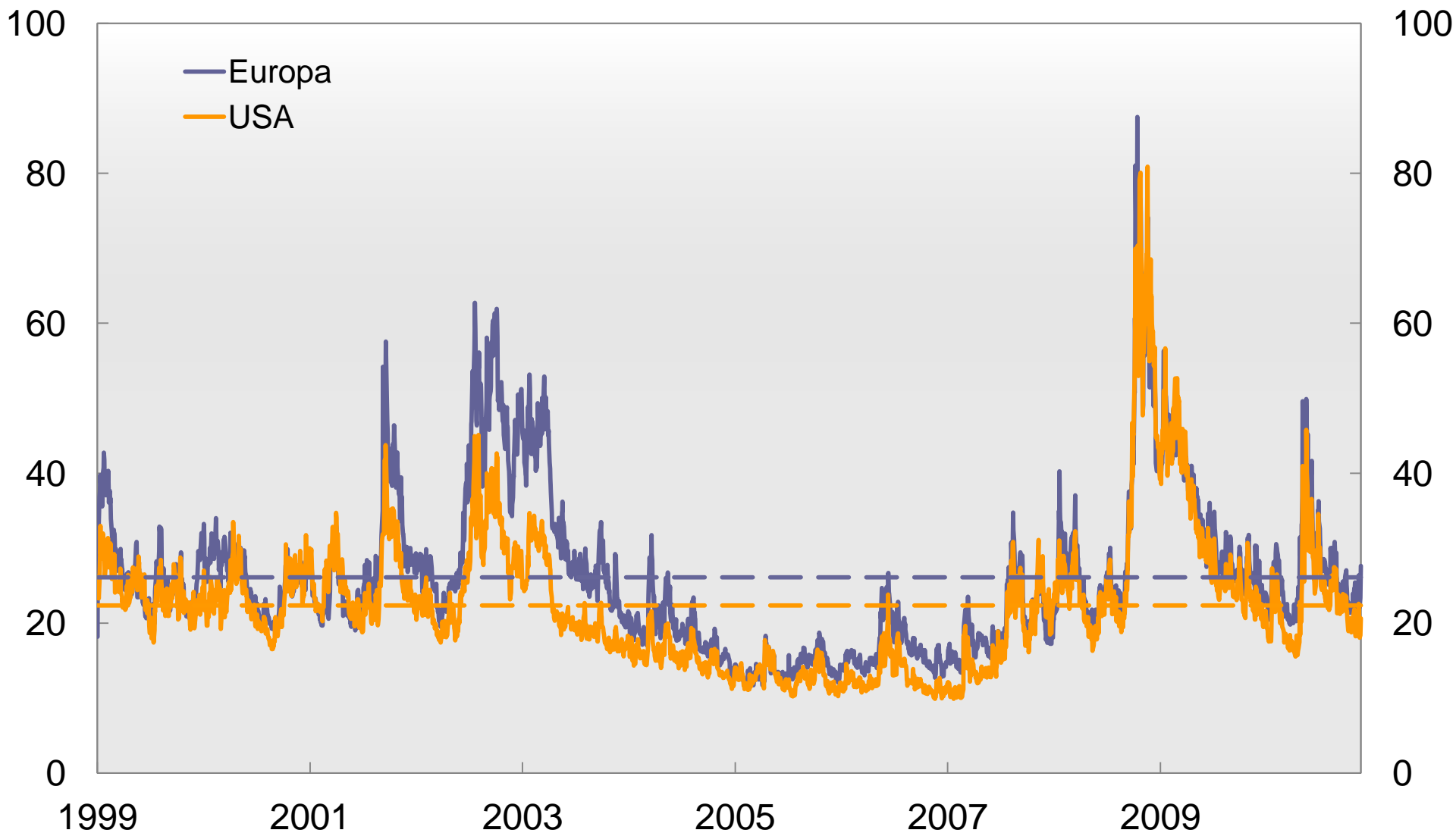

Figur B.2 Utlånsundersøkelser i USA og euroområdet. Prosentvis andel banker som har strammet til kredittpraksis minus prosentvis andel banker som har lettet på kredittpraksis. Kvartalstall. 1. kv. 2003 – 3. kv. 2010

Kilder: Federal Reserve og Den europeiske sentralbanken (ESB)

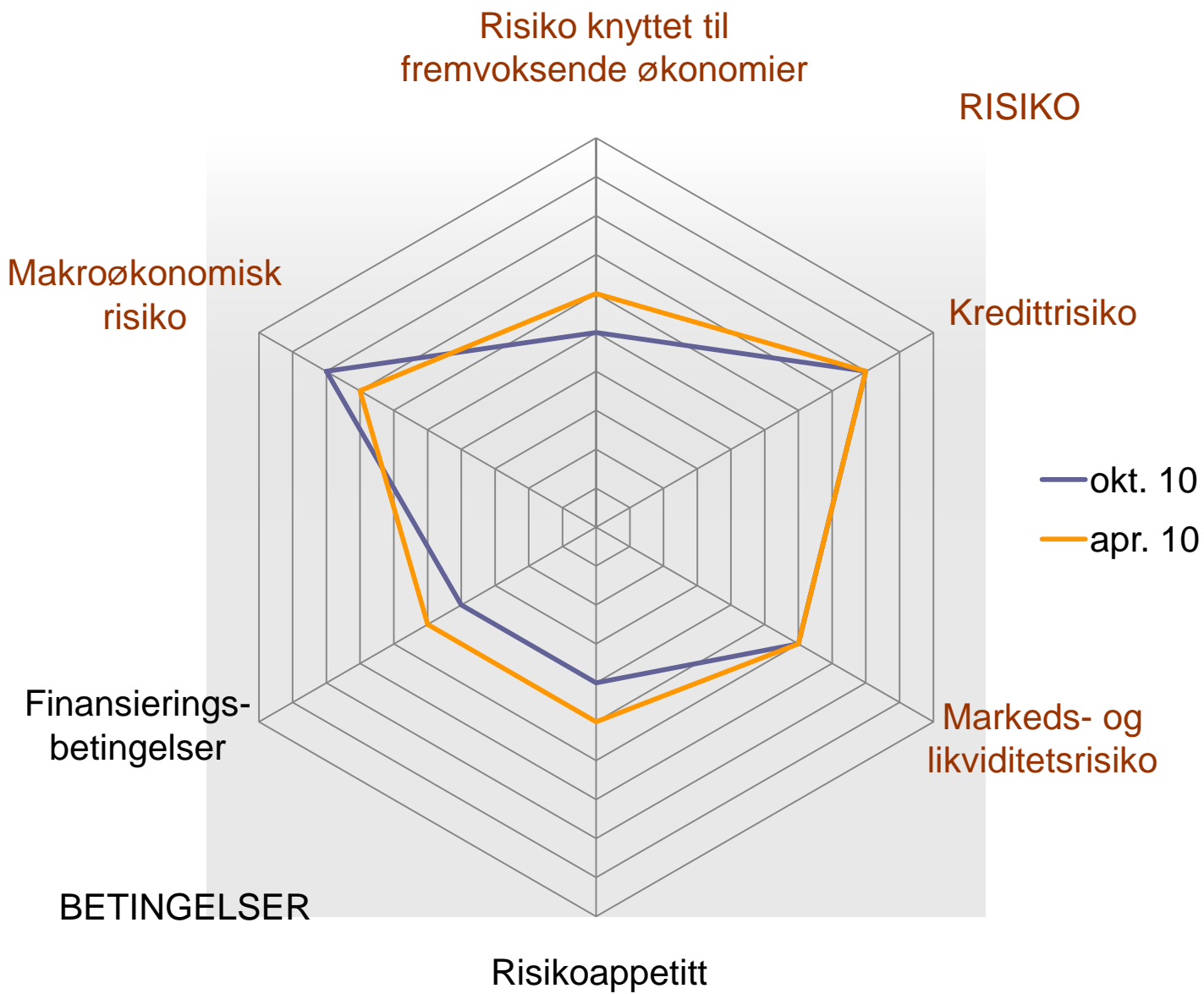
Figur B.3 Implisitt volatilitet¹⁾ utledet fra aksjeopsjoner. Prosent. Dagstall.
4. januar 1999 – 23. november 2010

1) Prosentvis størrelse for markedsaktørenes forventninger til fremtidige svingninger i aksjekursene. Stiplede linjer viser gjennomsnitt i perioden 1999 – 2010

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

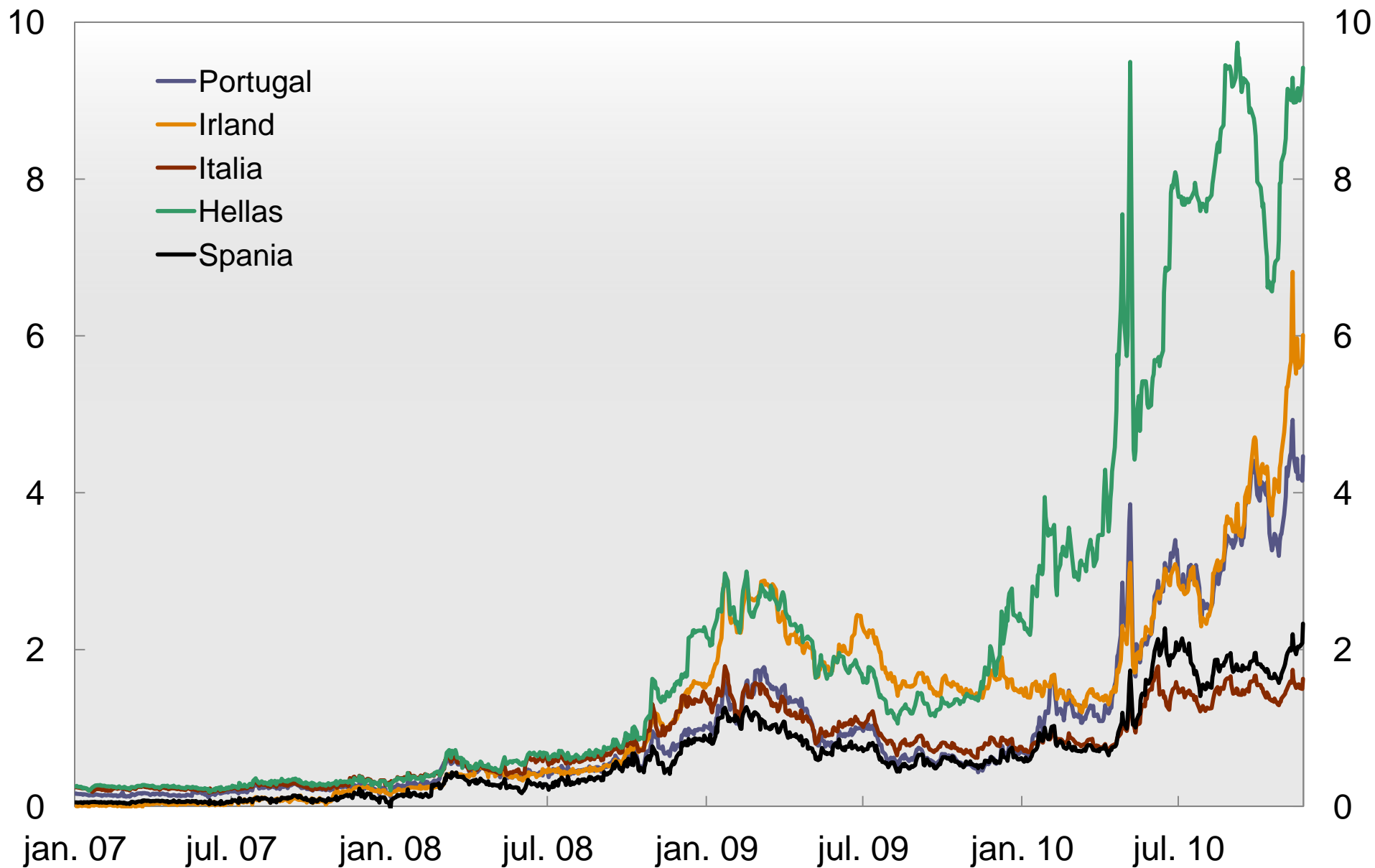
Figur B.4 IMF's vurdering av global finansiell stabilitet¹⁾

1) For *risikofaktorer* gjenspeiler verdier nærmere sentrum lavere risiko. For *betingelser* gjenspeiler verdier lengre fra sentrum bedre finansieringsbetingelser og økt risikoappetitt

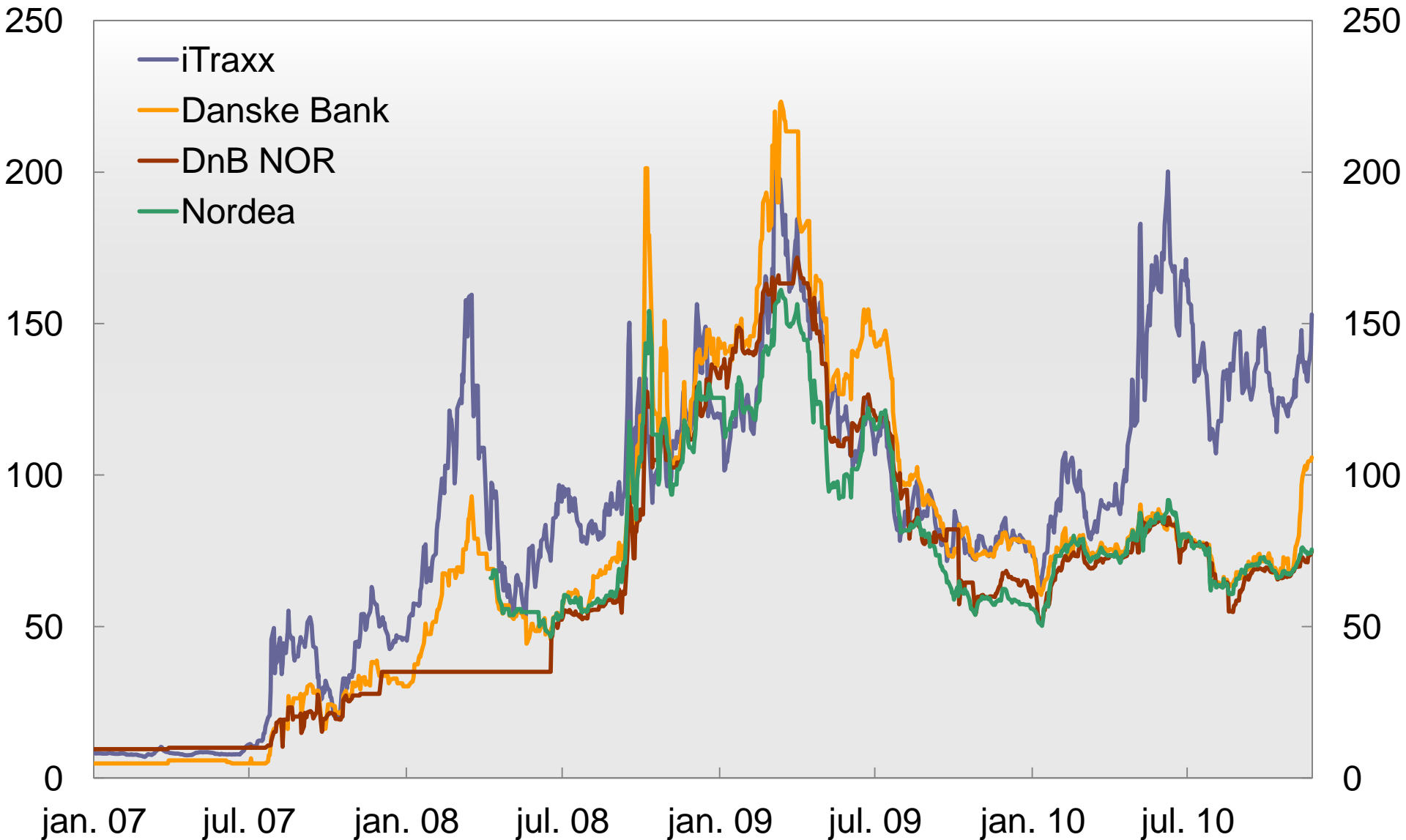
Kilde: IMF

Figur B.5 Påslag på statsobligasjoner. Avvik mot tyske statsobligasjoner. 10 års løpetid. Prosentenheter. Dagstall. 1. januar 2007 – 23. november 2010

Kilde: Thomson Reuters

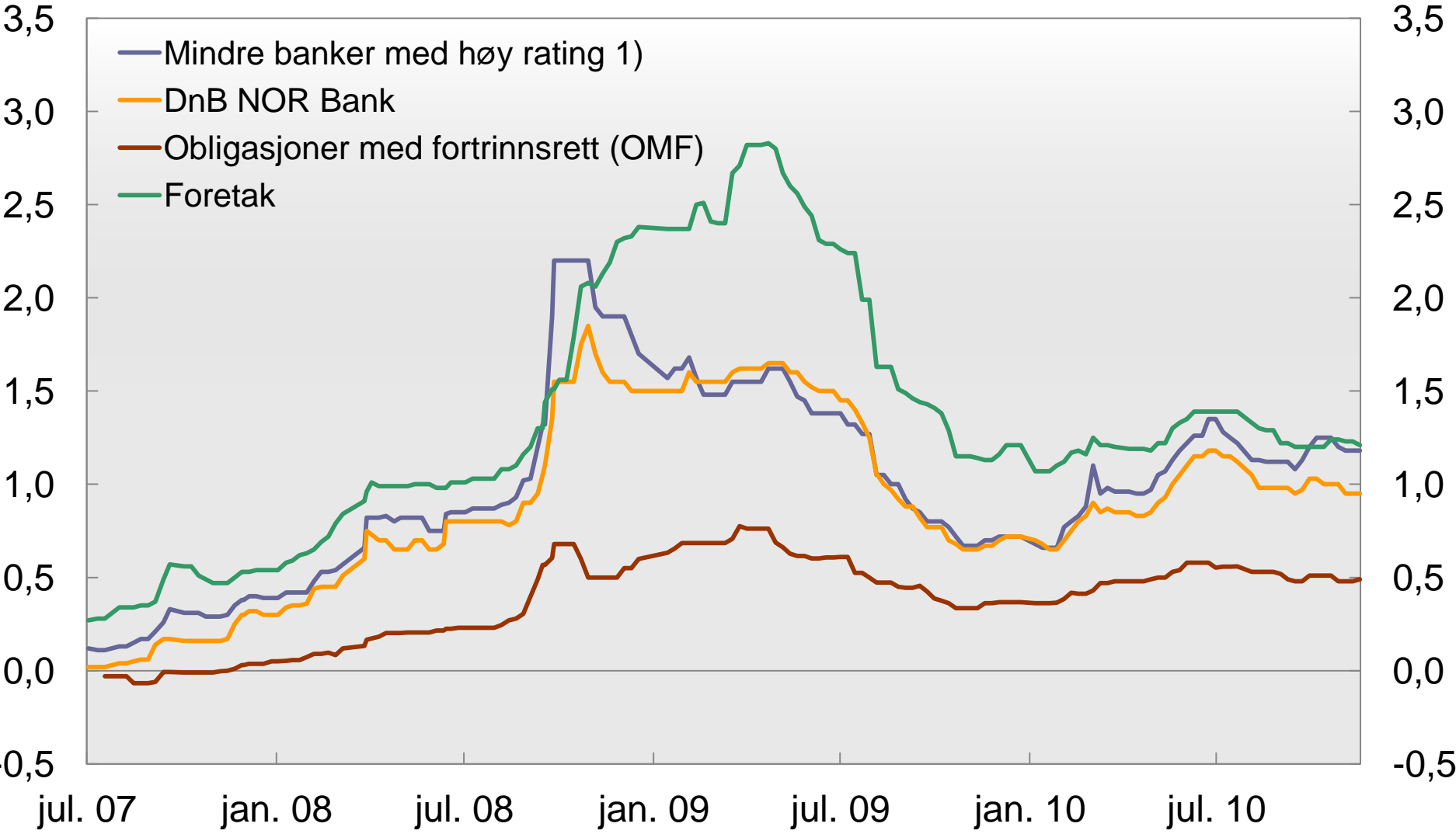
Figur B.6 CDS-priser. iTraxx Senior Financials¹⁾ og nordiske banker.
Basispunkter. 1. januar 2007 – 23. november 2010

1) iTraxx Senior Financials består av 25 store europeiske finansinstitusjoner

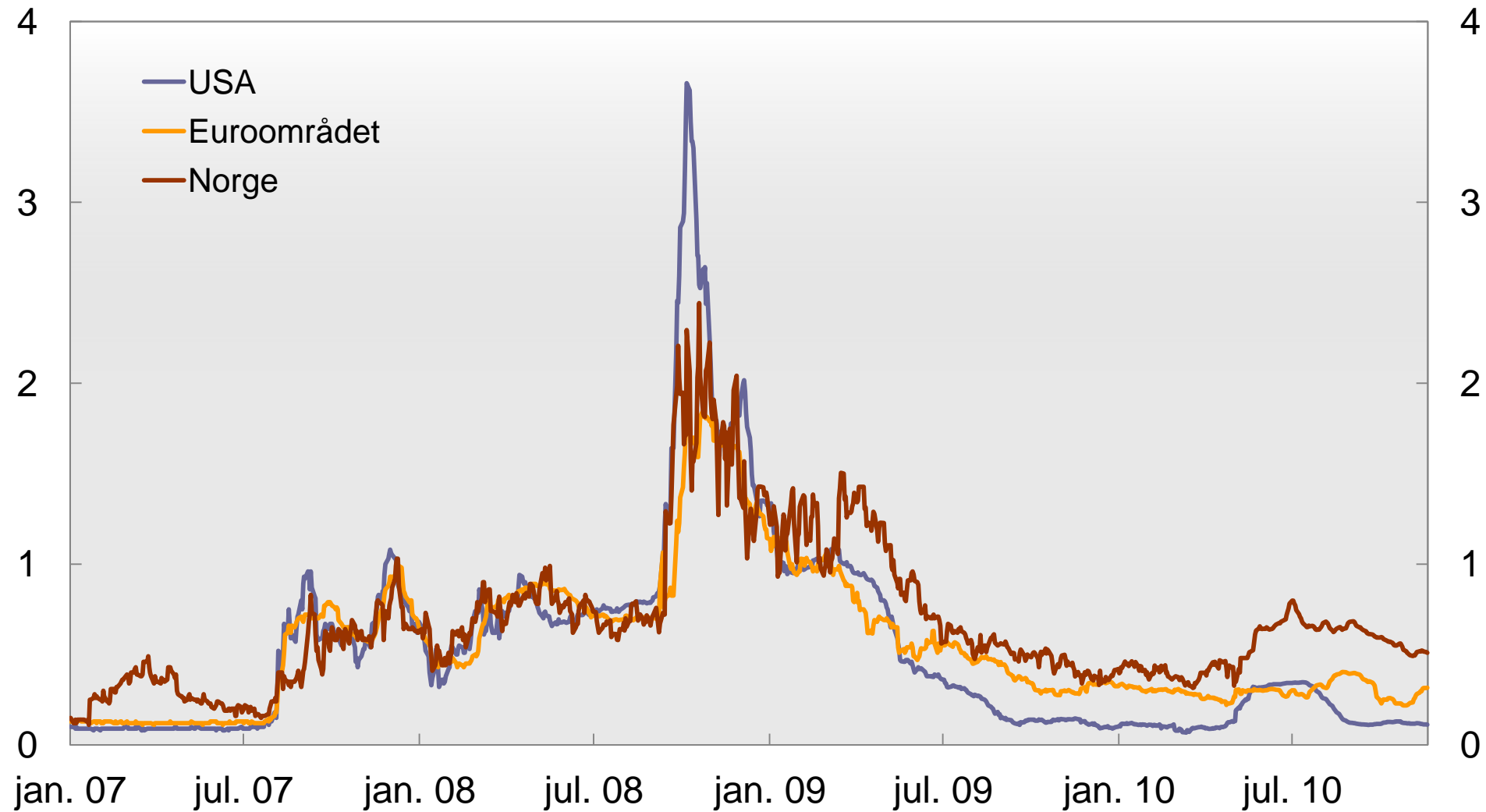
Kilde: Bloomberg

Figur B.7 Indikative risikopåslag for 5-årige norske foretaksobligasjoner, bankobligasjoner og OMF. Differanse mot swaprenter. Prosentenheter. Uke 27 2007 – uke 46 2010

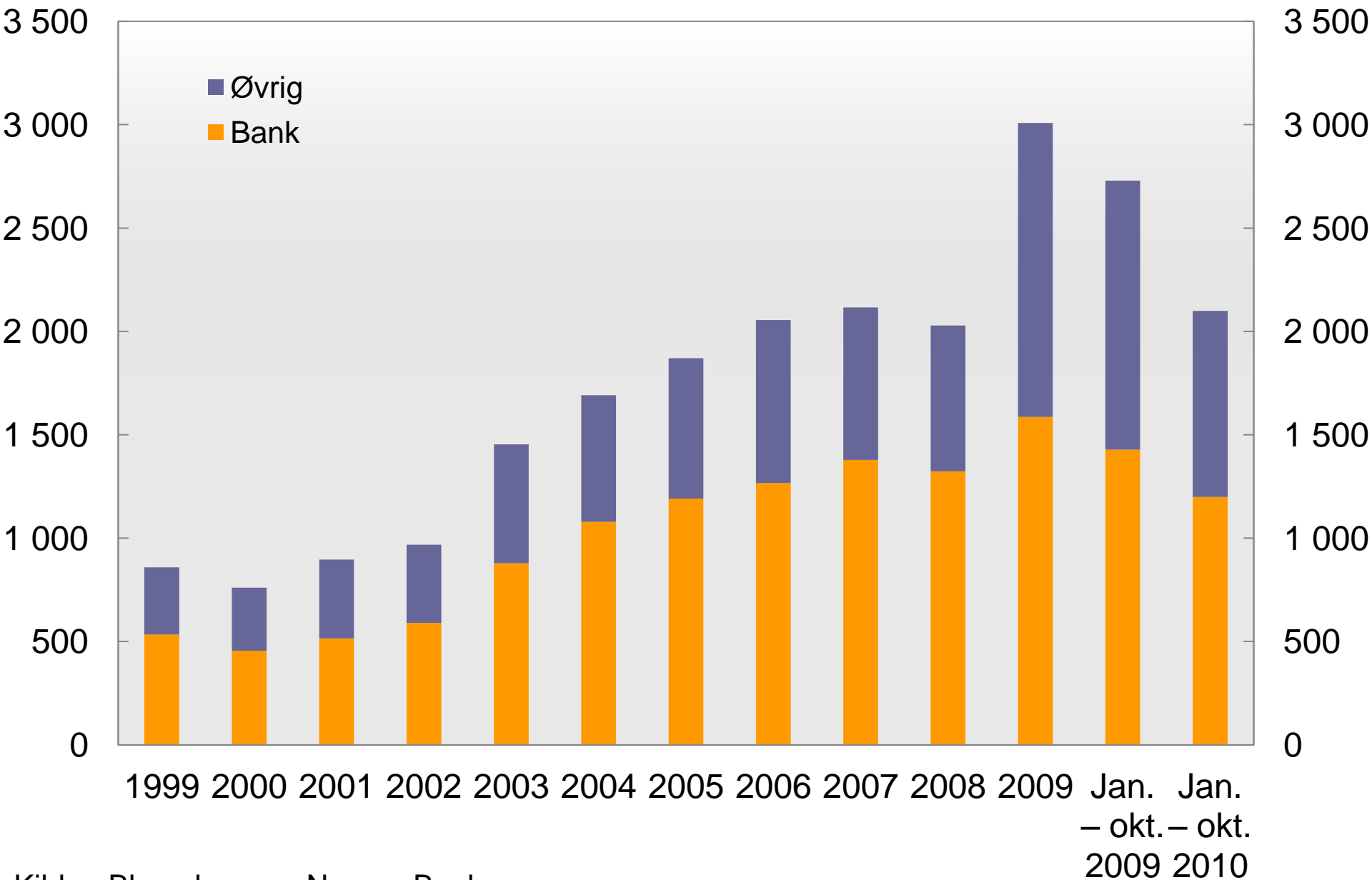
1) Banker med forvaltningskapital mellom 5 og 15 milliarder NOK og ratet A av DnB NOR Markets
Kilde: DnB NOR Markets

Figur B.8 Differanse mellom tremåneders pengemarkedsrente og forventninger om styringsrenten i markedet.¹⁾ Prosentenheter. 5-dagers glidende gjennomsnitt. Dagstall. 5. januar 2007 – 23. november 2010

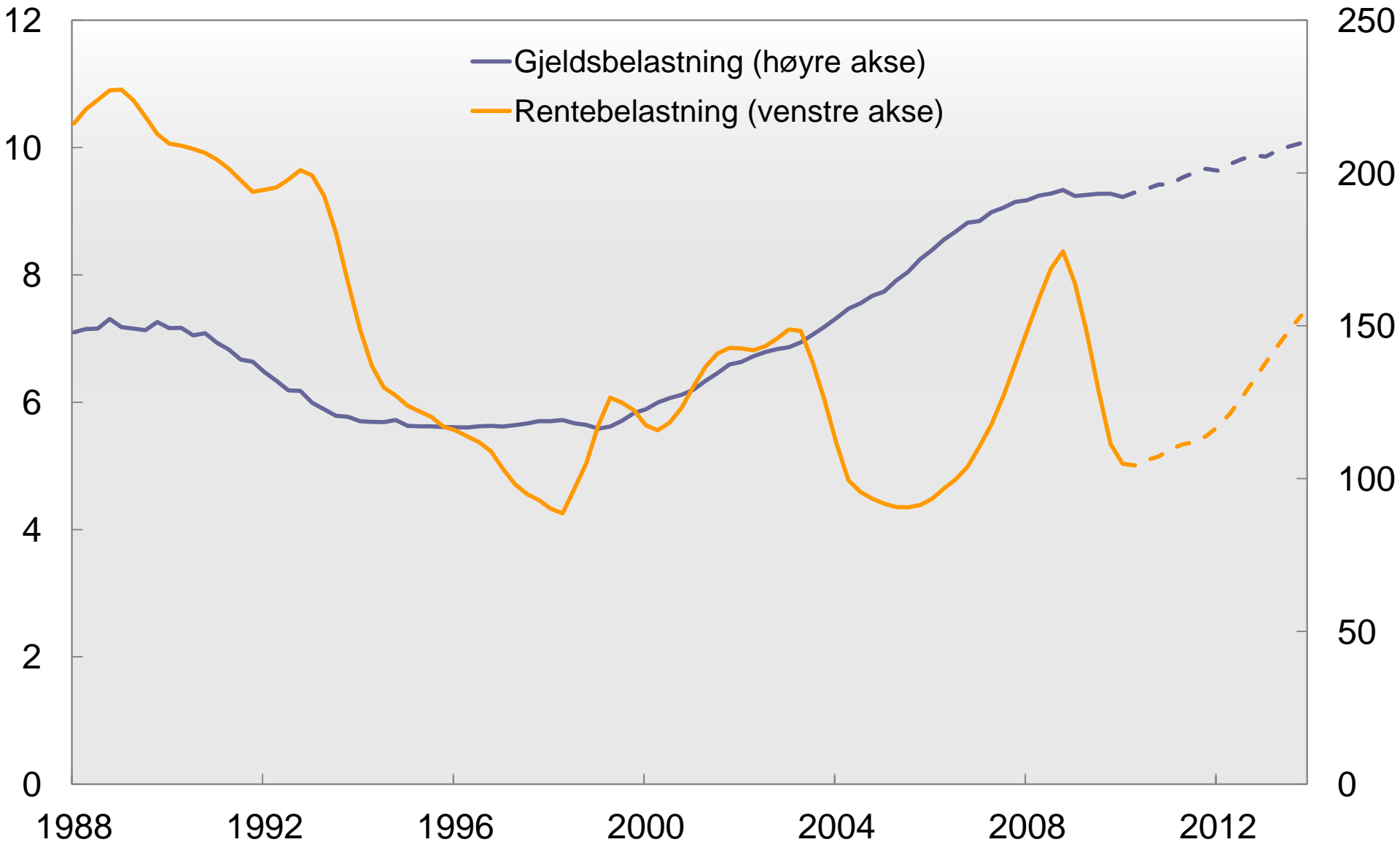
1) Forventet styringsrente er avledet fra Overnight Indexed Swap (OIS)-renter. OIS for Norge er skjønsmessig beregnet av Norges Bank
Kilder: Bloomberg, Thomson Reuters og Norges Bank

Figur B.9 Utstedelser av obligasjoner fra europeiske selskaper. Total utstedelse i alle valutaer. Omregnet til milliarder dollar. 1999 – 2010

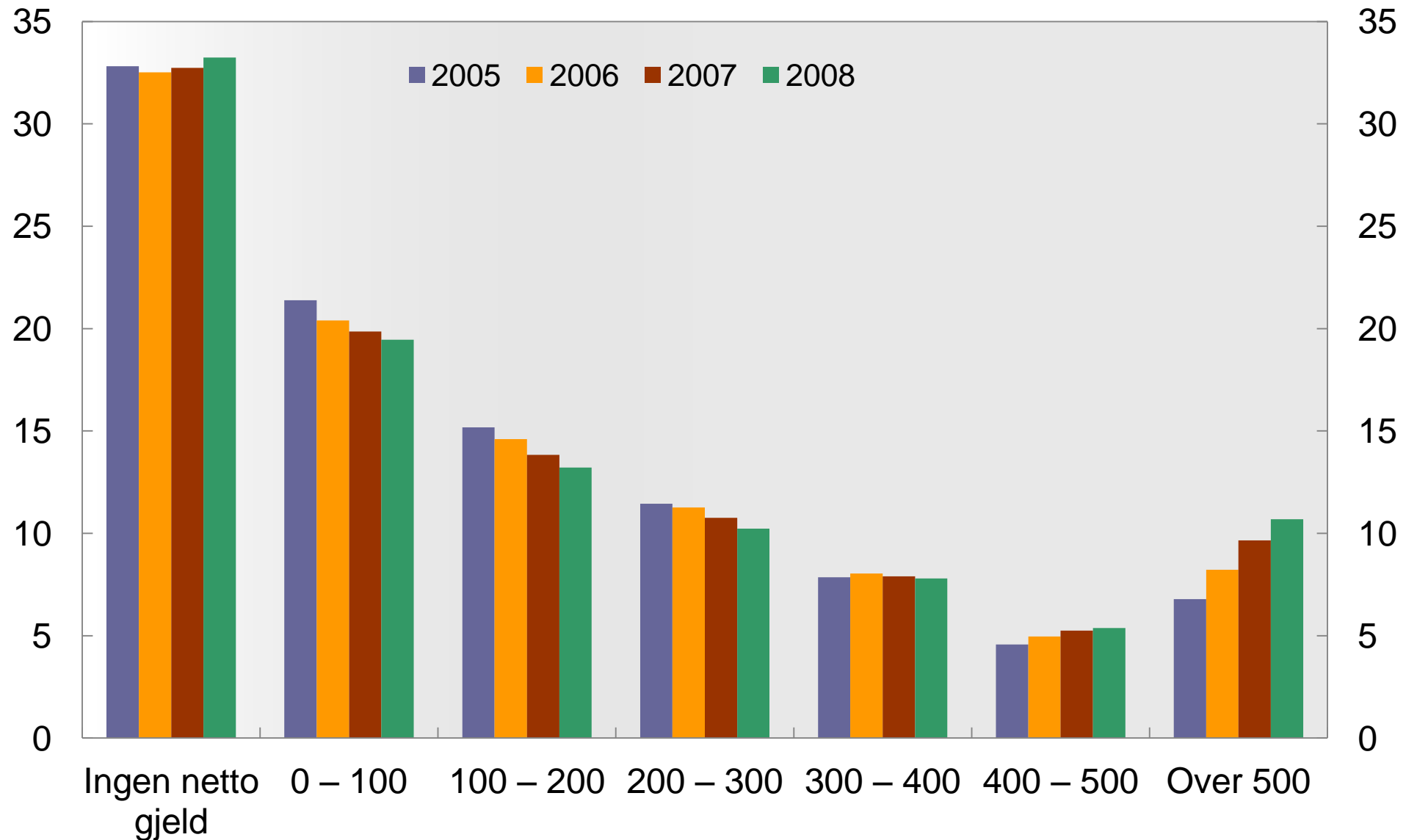
Figur B.10 Husholdningenes gjeldsbelastning og rentebelastning. Prosent.
Kvartalstall. 1. kv. 1988 – 4. kv. 2013¹⁾

1) Fremskrivinger for 1. kvartal 2010 – 4. kvartal 2013

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur B.11 Privathusholdninger¹⁾ etter netto gjeldsbelastning.²⁾ Prosent. Årstell. 2005 – 2008

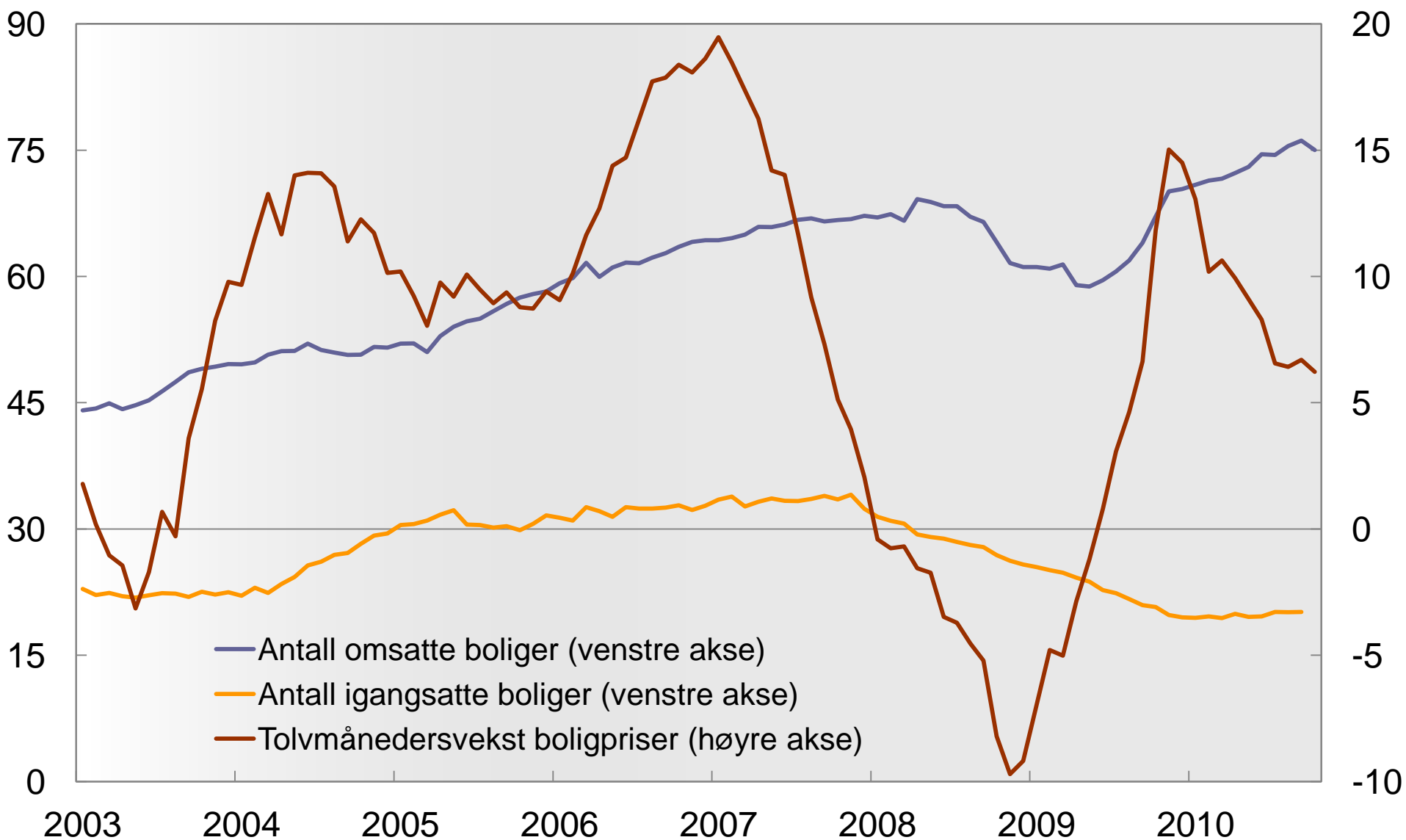

1) Tilsvarer begrepet personmarkedet

2) Netto gjeldsbelastning er gjeld fratrukket bankinnskudd i prosent av disponibel inntekt

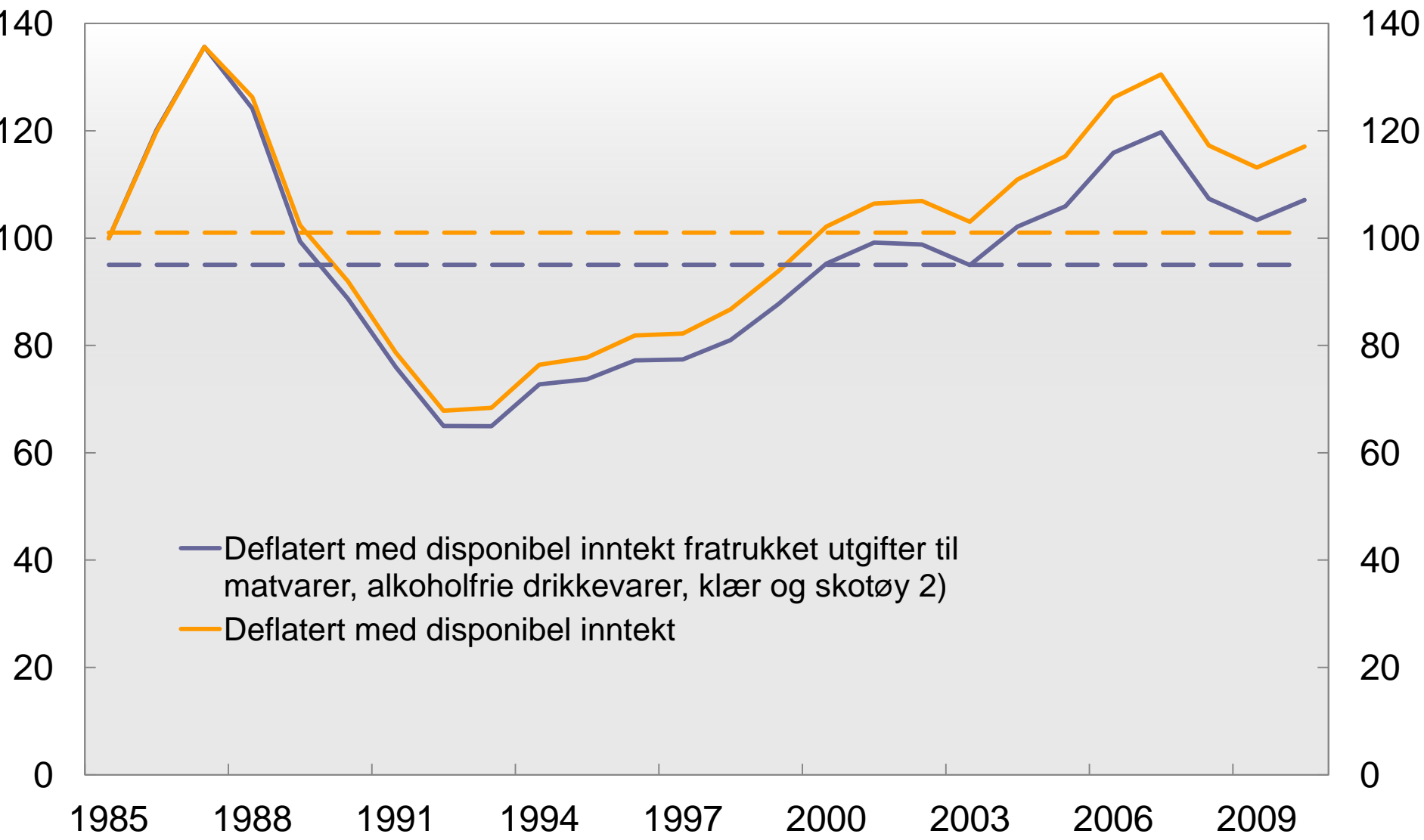
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur B.12 Tolv månedersvekst i boligpriser i prosent, antall omsatte og antall igangsatte boliger i 1000 (sum siste 12 måneder). Januar 2003 – oktober 2010

Kilder: Norges Eiendomsmeglerforbund, ECON Pöyry, Finn.no, Eiendomsmeglerforetakenes forening, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur B.13 Reelle boligpriser. Indeksert.1985 = 100. Årstall. 1985 – 2010¹⁾

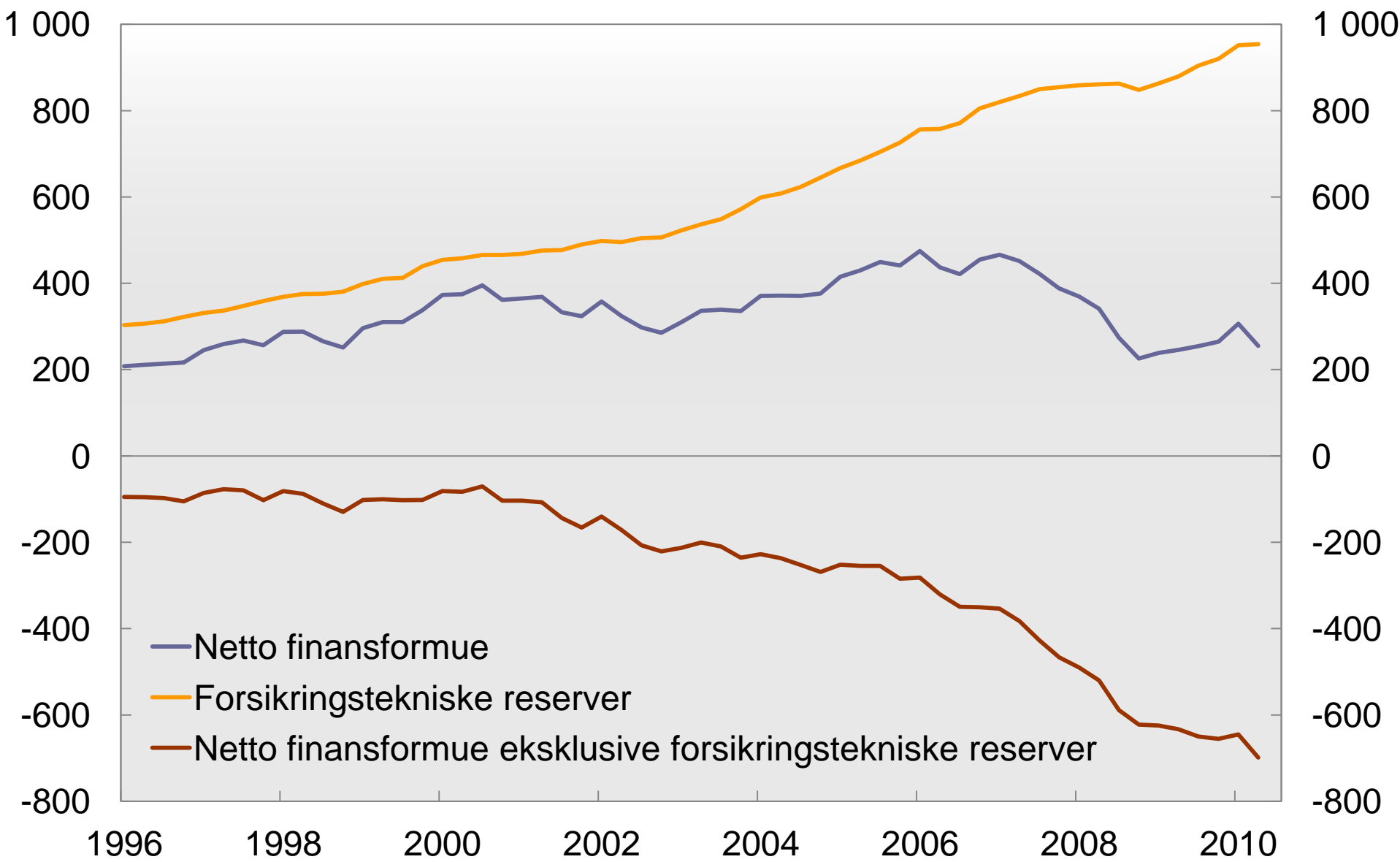

1) Januar – oktober 2010. Stiplede linjer viser gjennomsnitt i perioden 1985 – 2009

2) Delindekser privat konsum fra Nasjonalregnskapet

Kilder: Norges Eiendomsmeglerforbund, ECON Pöyry, Finn.no, Eiendomsmeglerforetakenes forening, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

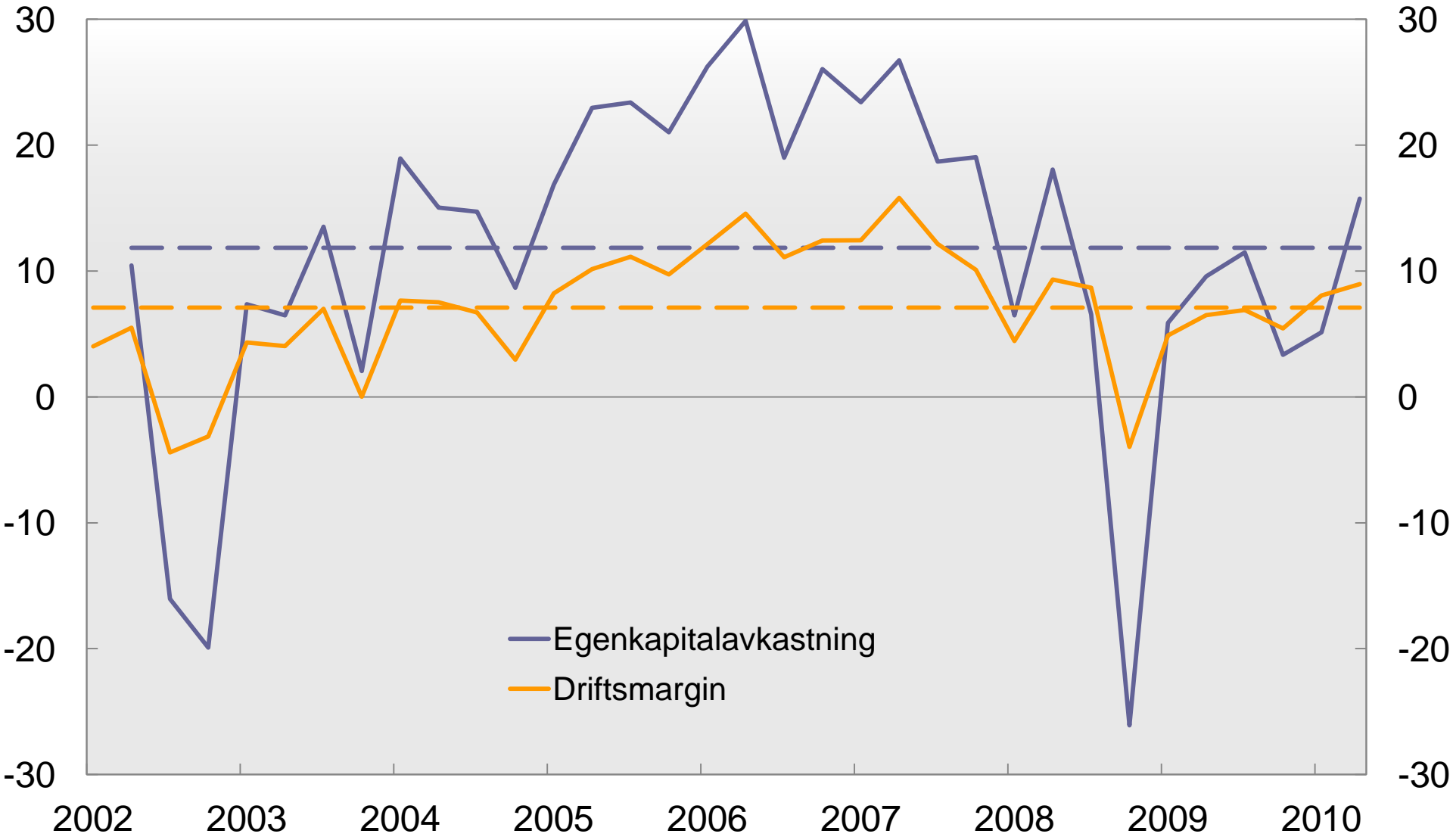
Figur B.14 Husholdningenes netto finansformue med og uten forsikringstekniske reserver. Milliarder kroner. Kvartalstall. 1. kv. 1996 – 2. kv. 2010

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur B.15 Nøkkeltall for børsnoterte selskaper.¹⁾ Prosent. Kvartalstall.

1. kv. 2002 – 2. kv. 2010

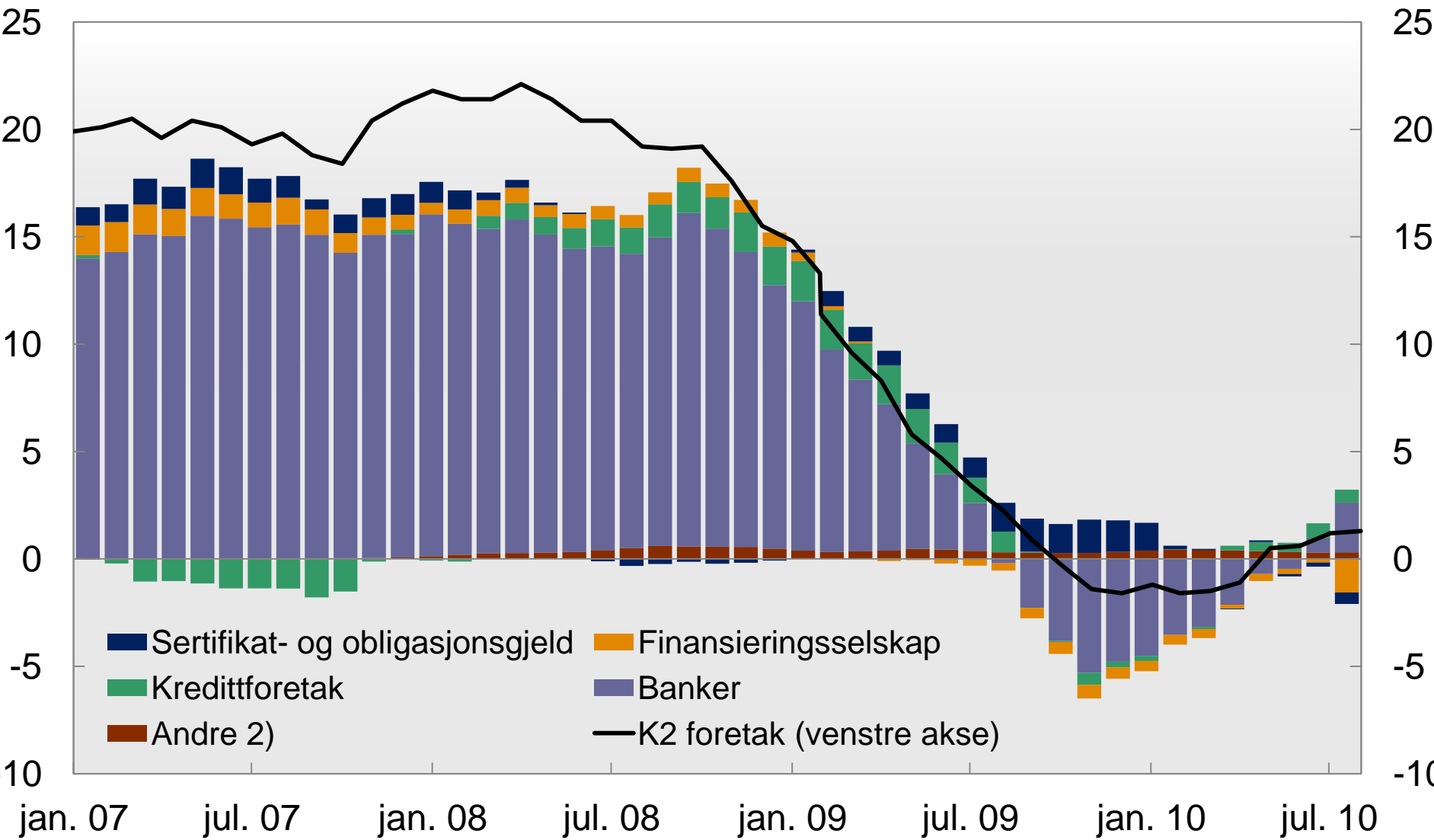

1) Utvalget består av 139 ikke-finansielle børsnoterte selskaper per 2. kvartal 2010. Statoil inngår ikke i utvalget. Stiplet linje viser gjennomsnitt i perioden 1. kvartal 2002 – 2. kvartal 2010

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur B.16 Tolvmånedersvekst i gjeld (K2) til foretak og bidrag i prosent.¹⁾

Månedstall. Januar 2007 – september 2010

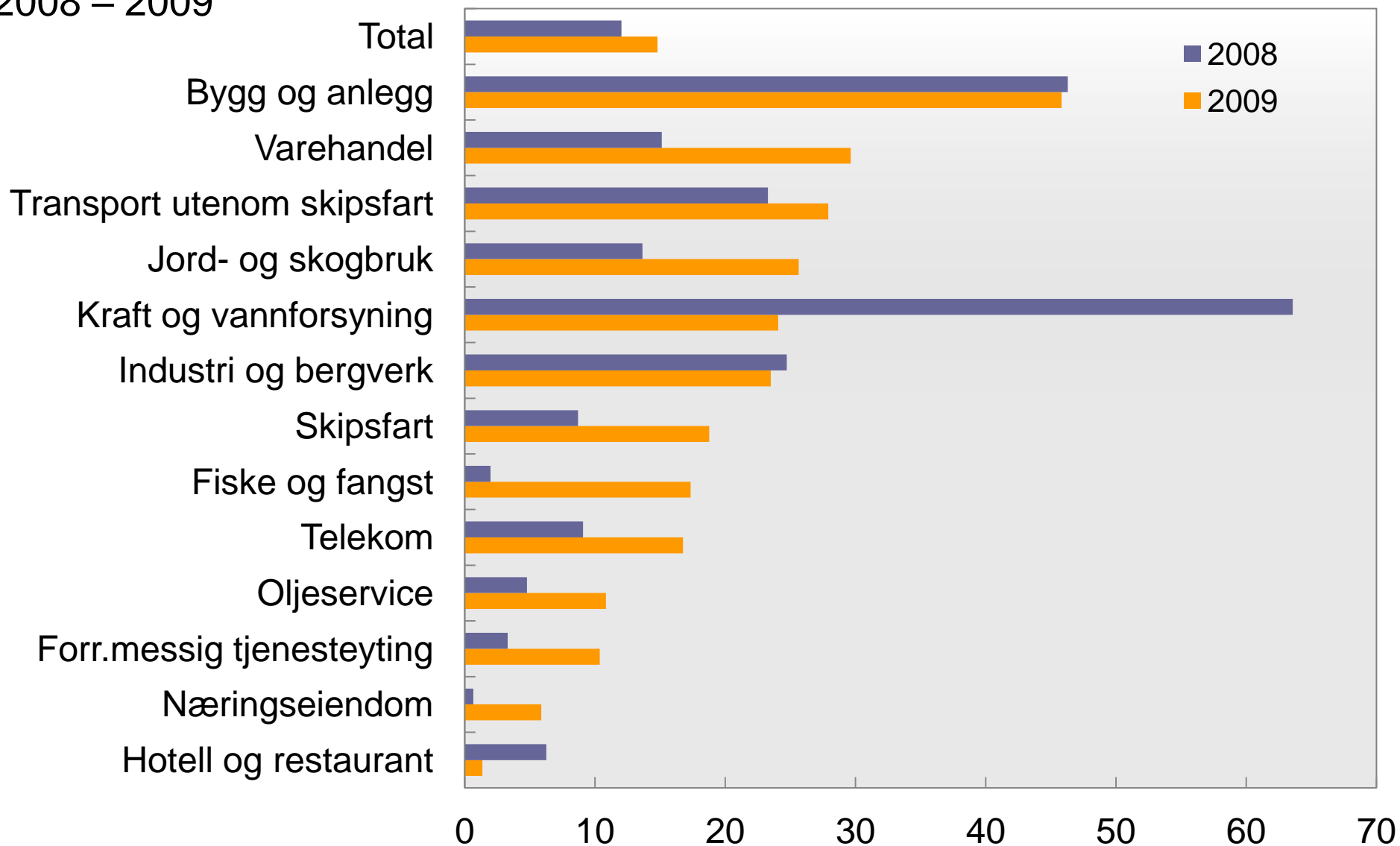

1) Det er ikke korrigeret for valutakurssvingninger i bidragene

2) Utlån fra forsikringsselskap, statlige låneinstitutter, pensjonskasser og fond

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur B.17 Gjeldsbetjeningsevne¹⁾ i utvalgte næringer. Prosent. Årstall.
2008 – 2009

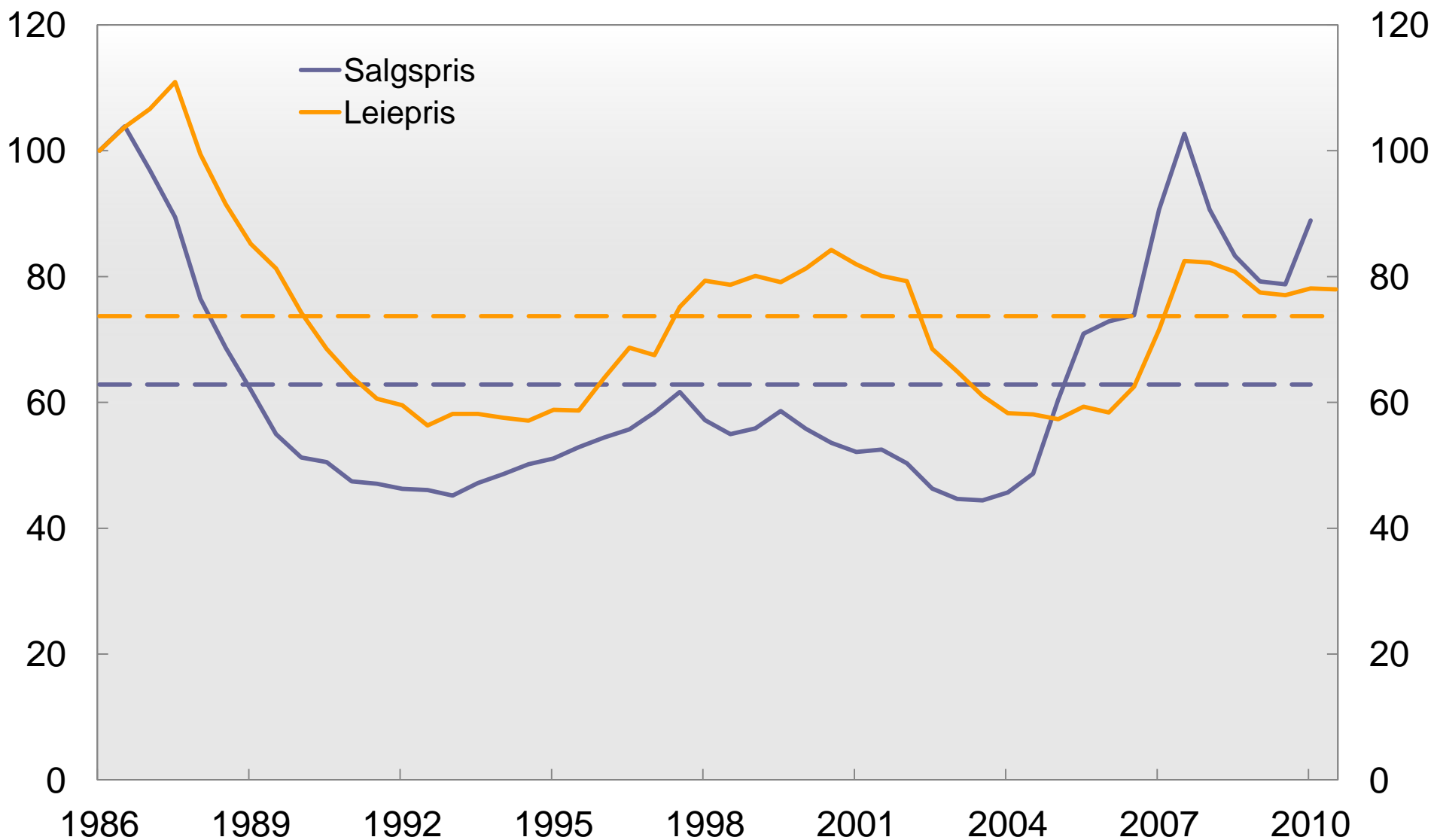
1) Resultat før skatt og av- og nedskrivninger i prosent av bank- og obligasjonsgjeld.

Konsernmellomværende finansiering er ikke inkludert

Kilde: Norges Bank

Figur B.18 Reelle leie- og salgspriser for kontorer.¹⁾ Halvårstall. Indeksert. 1986 = 100. Juni 1986 – desember 2010²⁾

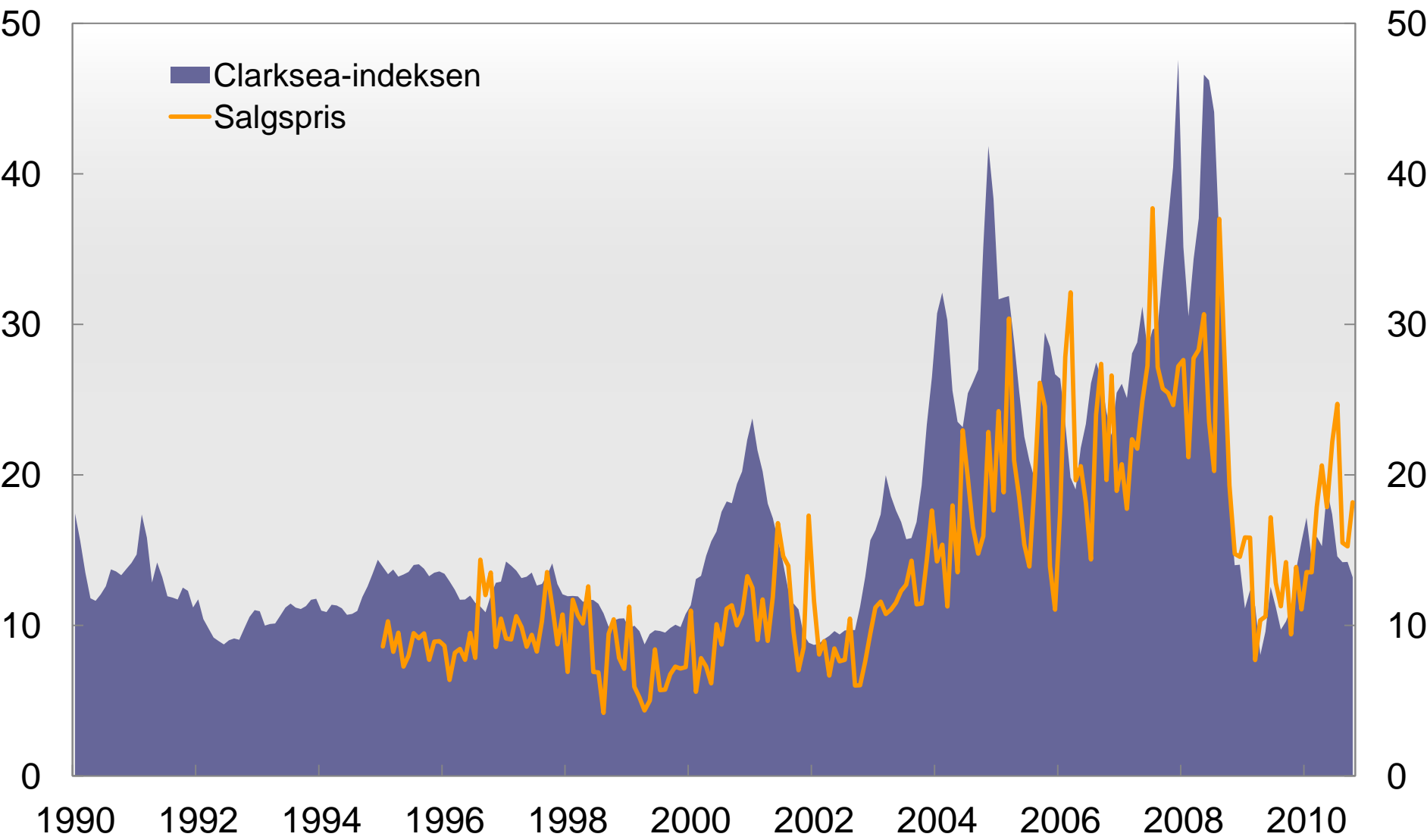

1) God standard sentralt i Oslo. Stiplede linjer viser gjennomsnitt i perioden 1986 – 2010

2) Salgspris fram til juni 2010

Kilder: Statistisk sentralbyrå, OPAK og Norges Bank

Figur B.19 Fraktrater (Clarksea-indeksen)¹⁾ og salgspris på skip. Tusen dollar per dag og millioner dollar. Månedstall. Januar 1990 – oktober 2010²⁾

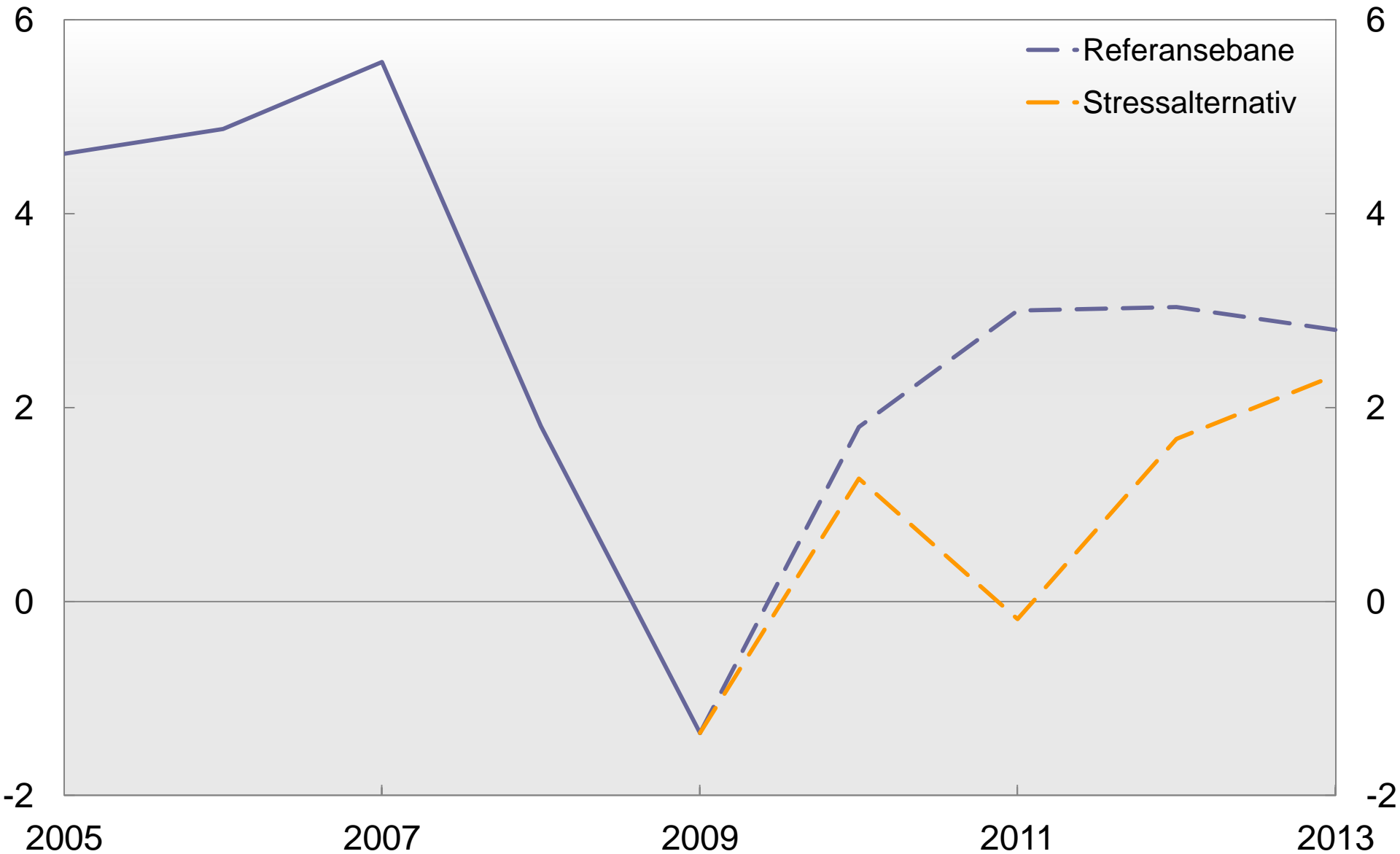
1) Vektet snitt for inntjening i tank, bulk, konteiner og gass

2) Salgspris fra januar 1995

Kilde: Clarkson Research Services Ltd

Kapittel 2

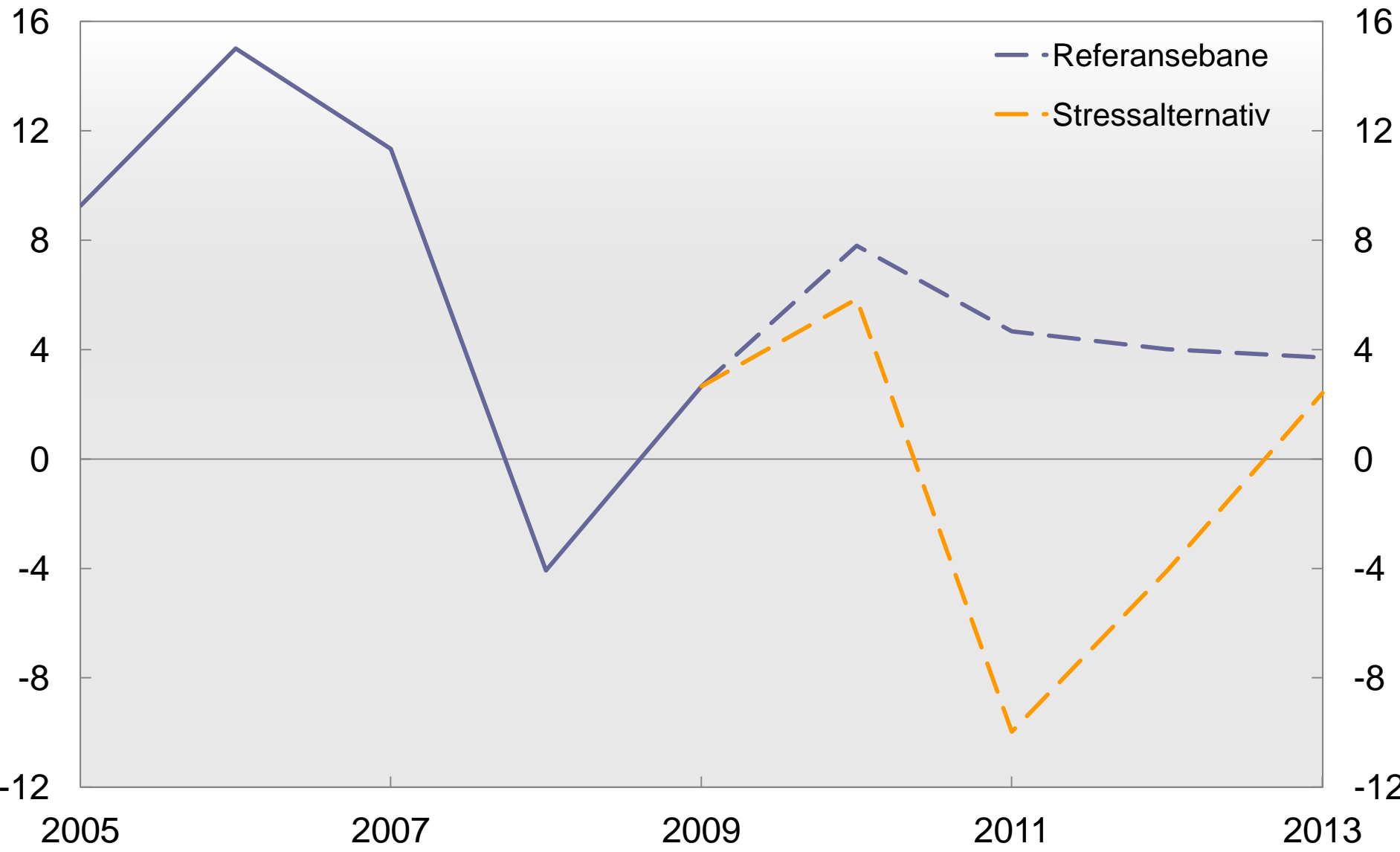
Figur 1 BNP for Fastlands-Norge. Årlig volumvekst. Prosent. Årstall.
2005 – 2013¹⁾

1) Fremskrivinger for 2010 – 2013

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

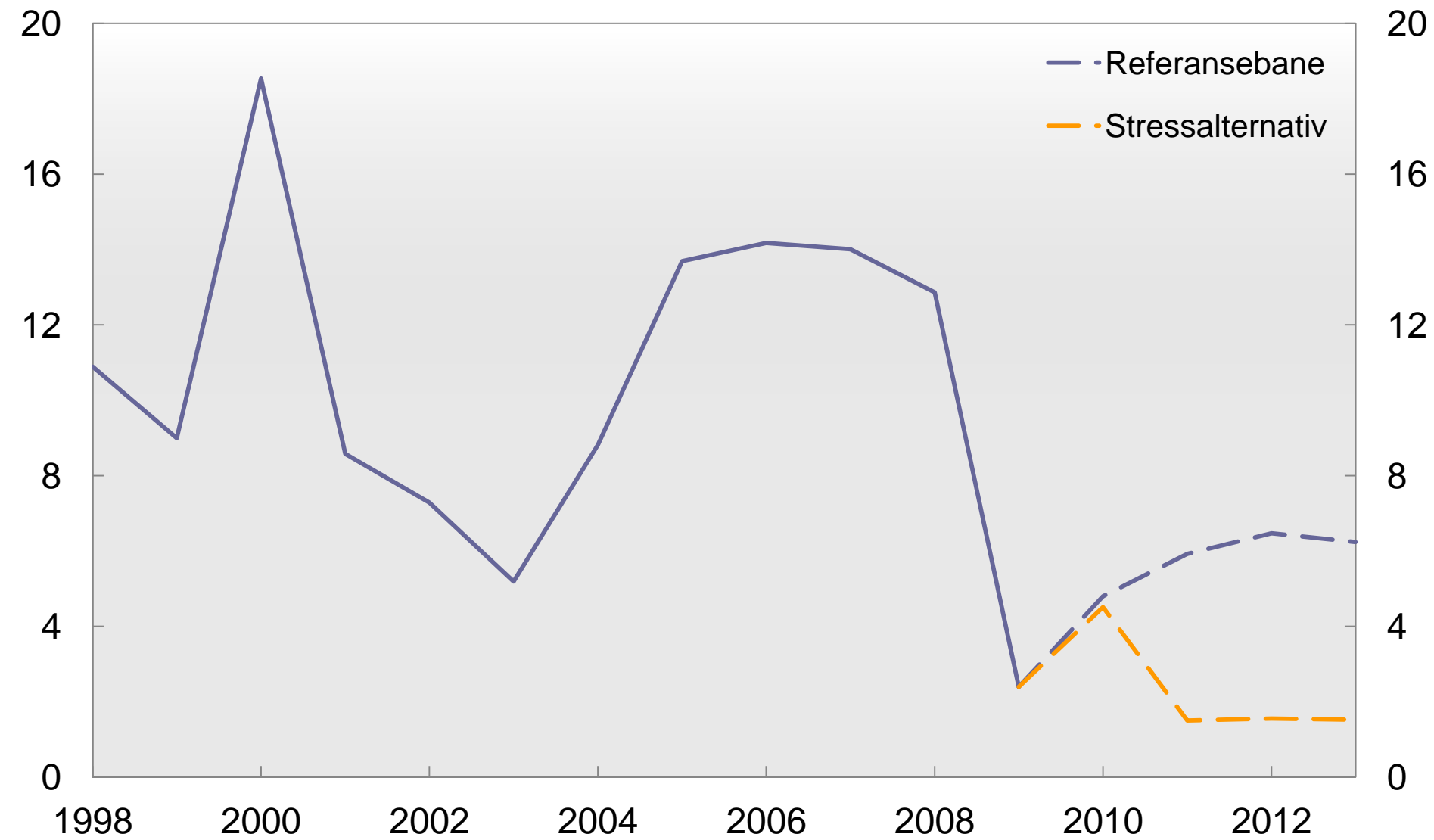
Figur 2 Boligpriser. Årlig vekst. Prosent. Årstall. 2005 – 2013¹⁾

1) Fremskrivinger for 2010 – 2013

Kilder: Norges Eiendomsmeglerforbund, ECON Pöyry, Finn.no, Eiendomsmeglerforetakenes Forening og Norges Bank

Figur 3 Gjeld til husholdninger og foretak. Vektet etter utlån til sektoren. Årlig vekst.¹⁾ Prosent. Årstall. 1998 – 2013²⁾

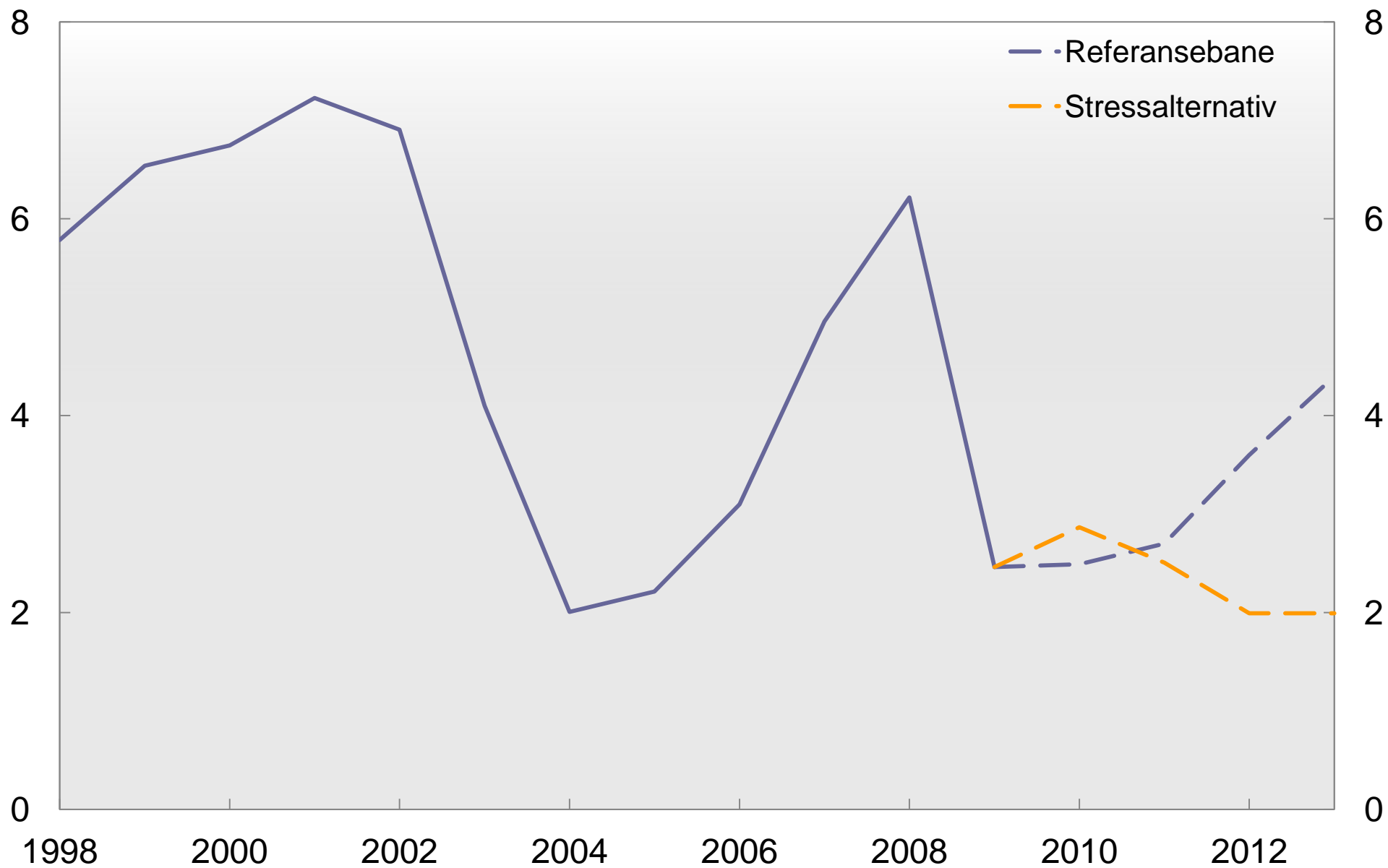

1) Endring i beholdning målt ved utgangen av året

2) Fremskrivninger for 2010 – 2013

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

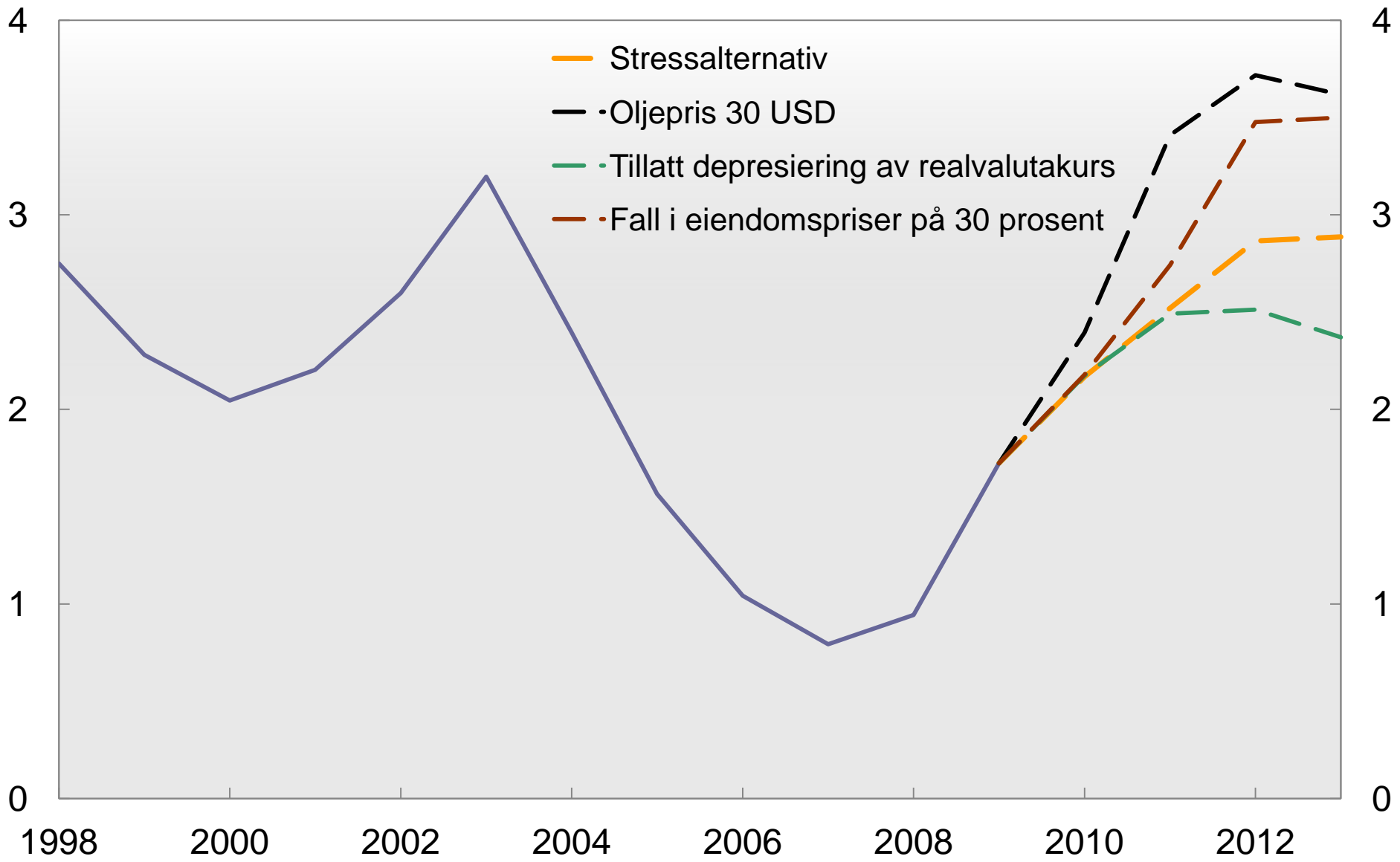
Figur 4 Tremåneders pengemarkedsrente. Prosent. Årstall. 1998 – 2013¹⁾

1) Fremskrivinger for 2010 – 2013

Kilde: Norges Bank

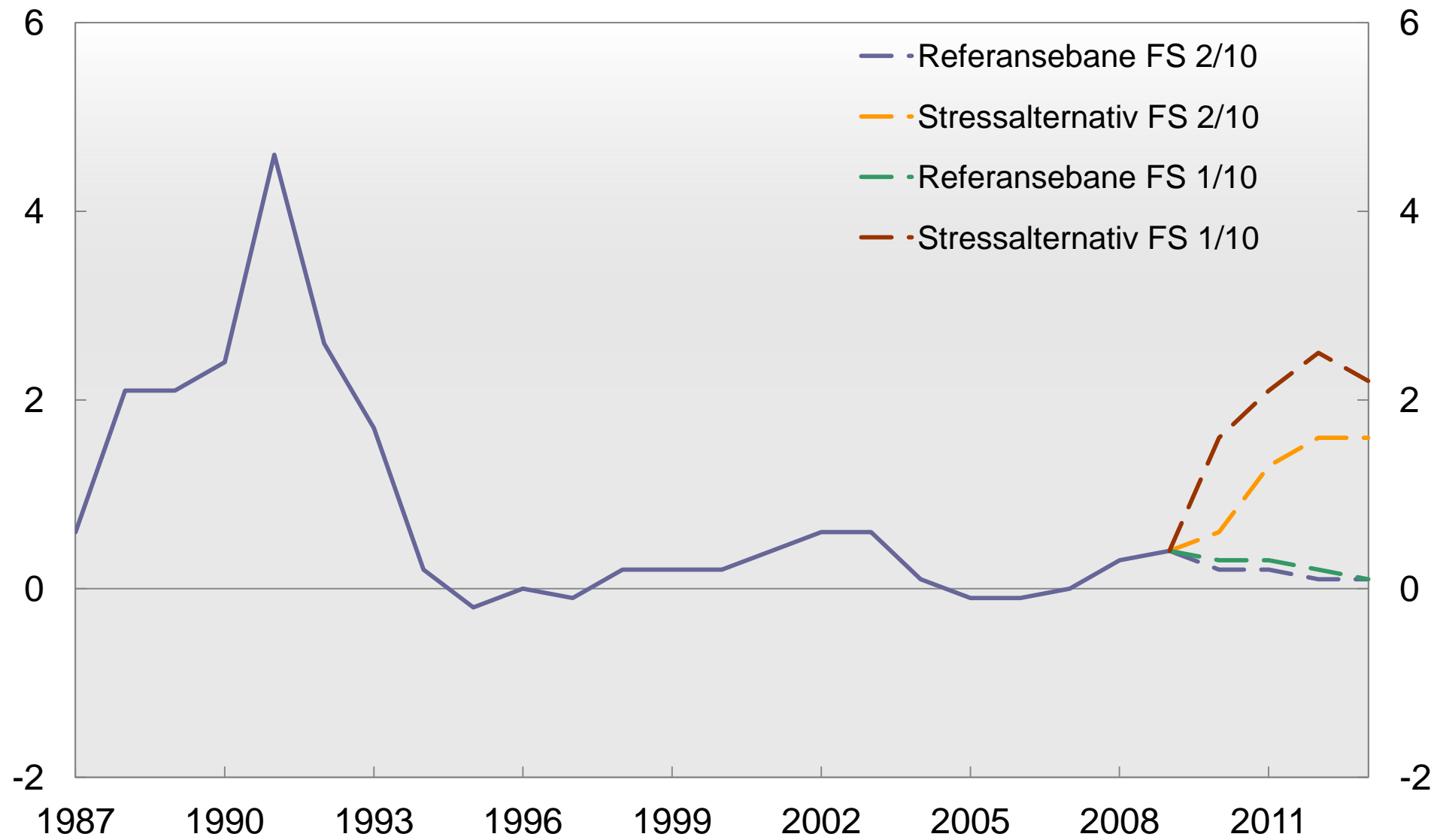
Figur 5 Problemlån ved endrede forutsetninger i stressalternativ. Prosent av brutto utlån. Årstall. 1998 – 2013¹⁾

1) Fremskrivninger for 2010 – 2013
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

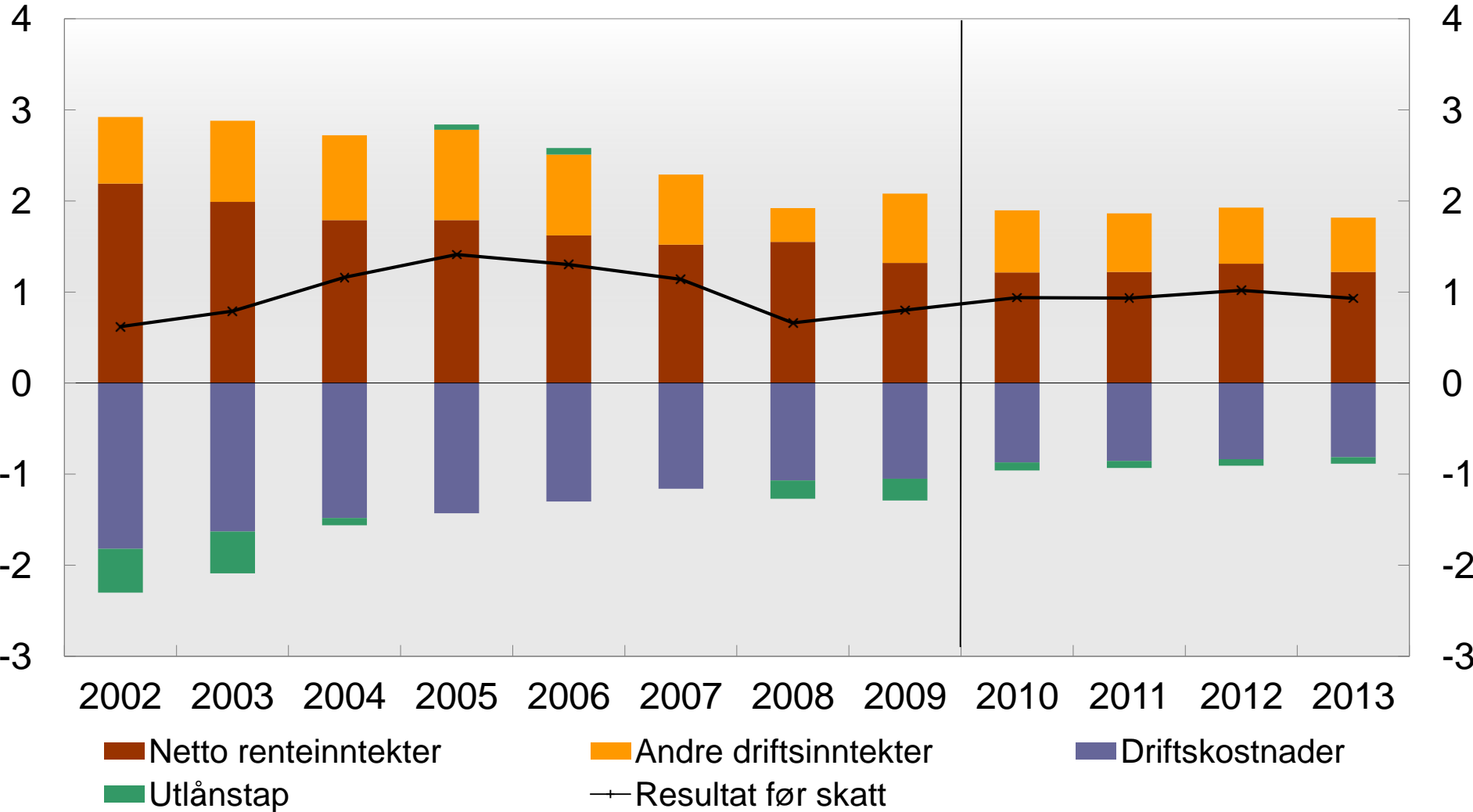
Figur 6 Utlånstap i referansebanene og stressalternativene i FS 1/10 og FS 2/10. Prosent av brutto utlån til kunder. Årstall. 1987 – 2013¹⁾

1) Fremskrivninger for 2010 – 2013 for DnB NOR Bank, Nordea Bank Norge, SpareBank 1 SR-Bank, Sparebanken Vest, SpareBank 1 SMN og SpareBank 1 Nord-Norge

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 7 Bankenes¹⁾ resultater før skatt i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Referansebane. Prosent. Årstall. 2002 – 2013²⁾

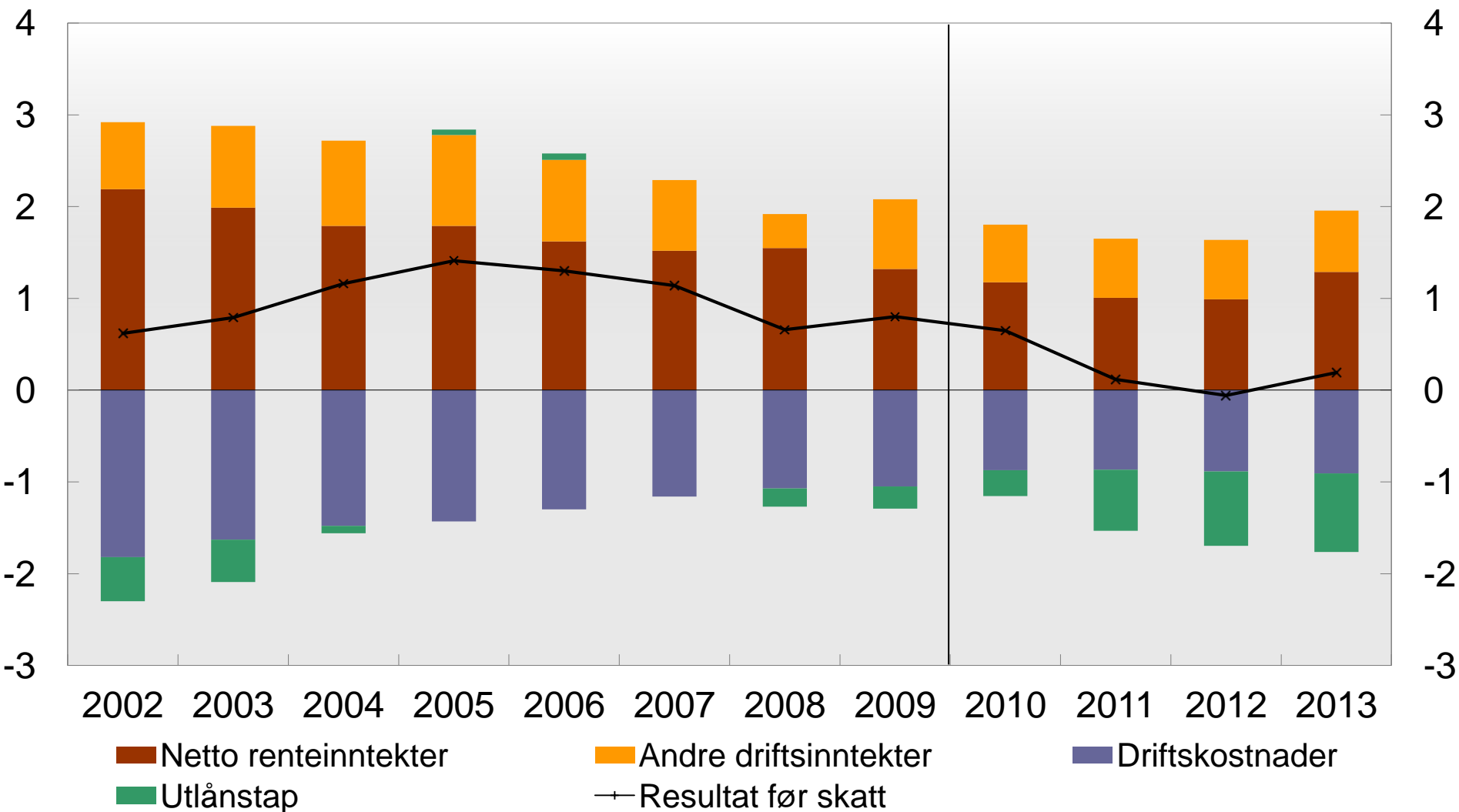

1) Alle banker med unntak av utenlandske filialer i Norge

2) Fremskrivinger for 2010 – 2013 for DnB NOR Bank, Nordea Bank Norge, SpareBank 1 SR-Bank, Sparebanken Vest, SpareBank 1 SMN og SpareBank 1 Nord-Norge

Kilde: Norges Bank

Figur 8 Bankenes¹⁾ resultater før skatt i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Stressalternativ. Prosent. Årstall. 2002 – 2013²⁾

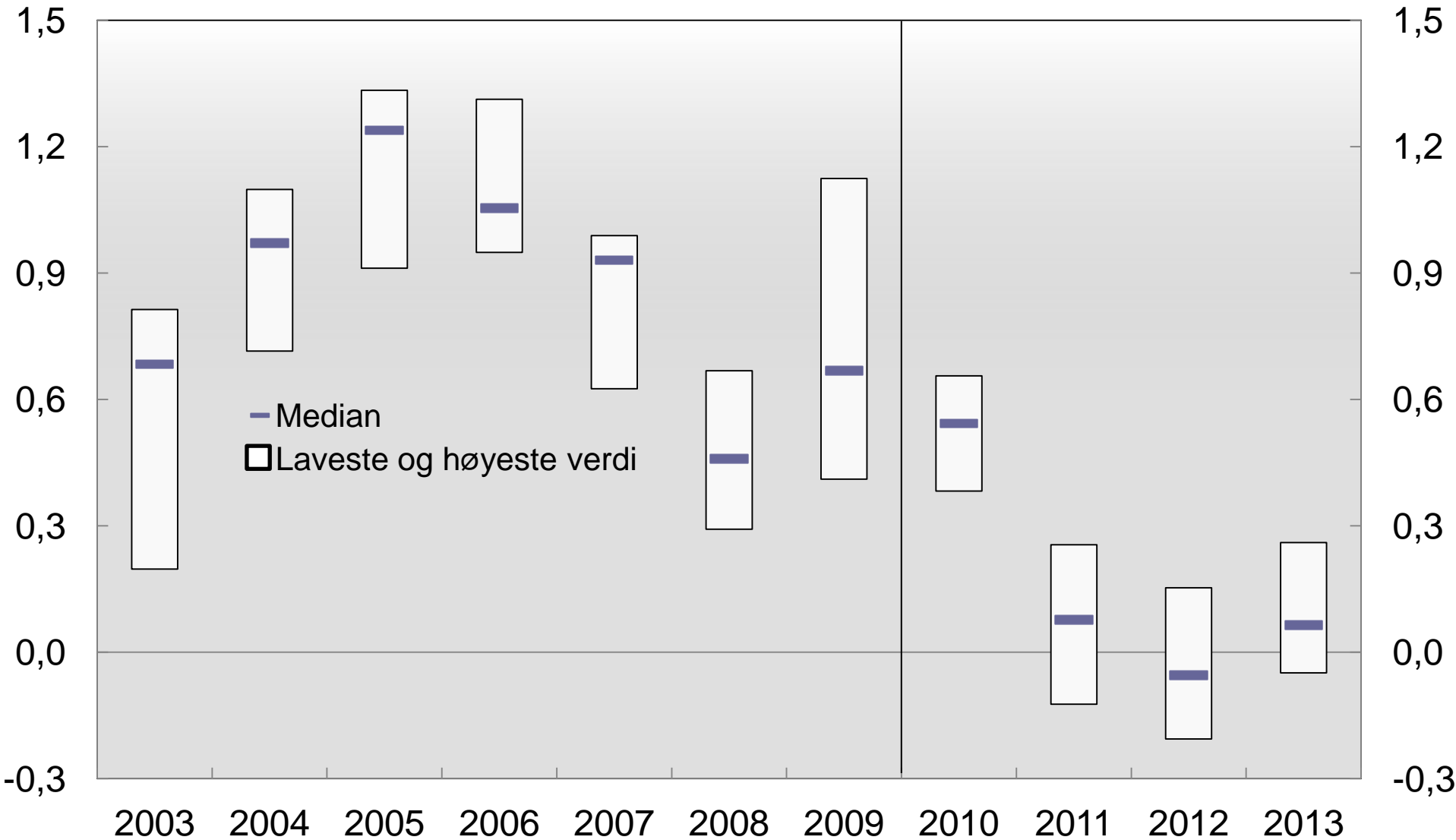

1) Alle banker med unntak av utenlandske filialer i Norge

2) Fremskrivinger for 2010 – 2013 for DnB NOR Bank, Nordea Bank Norge, SpareBank 1 SR-Bank, Sparebanken Vest, SpareBank 1 SMN og SpareBank 1 Nord-Norge

Kilde: Norges Bank

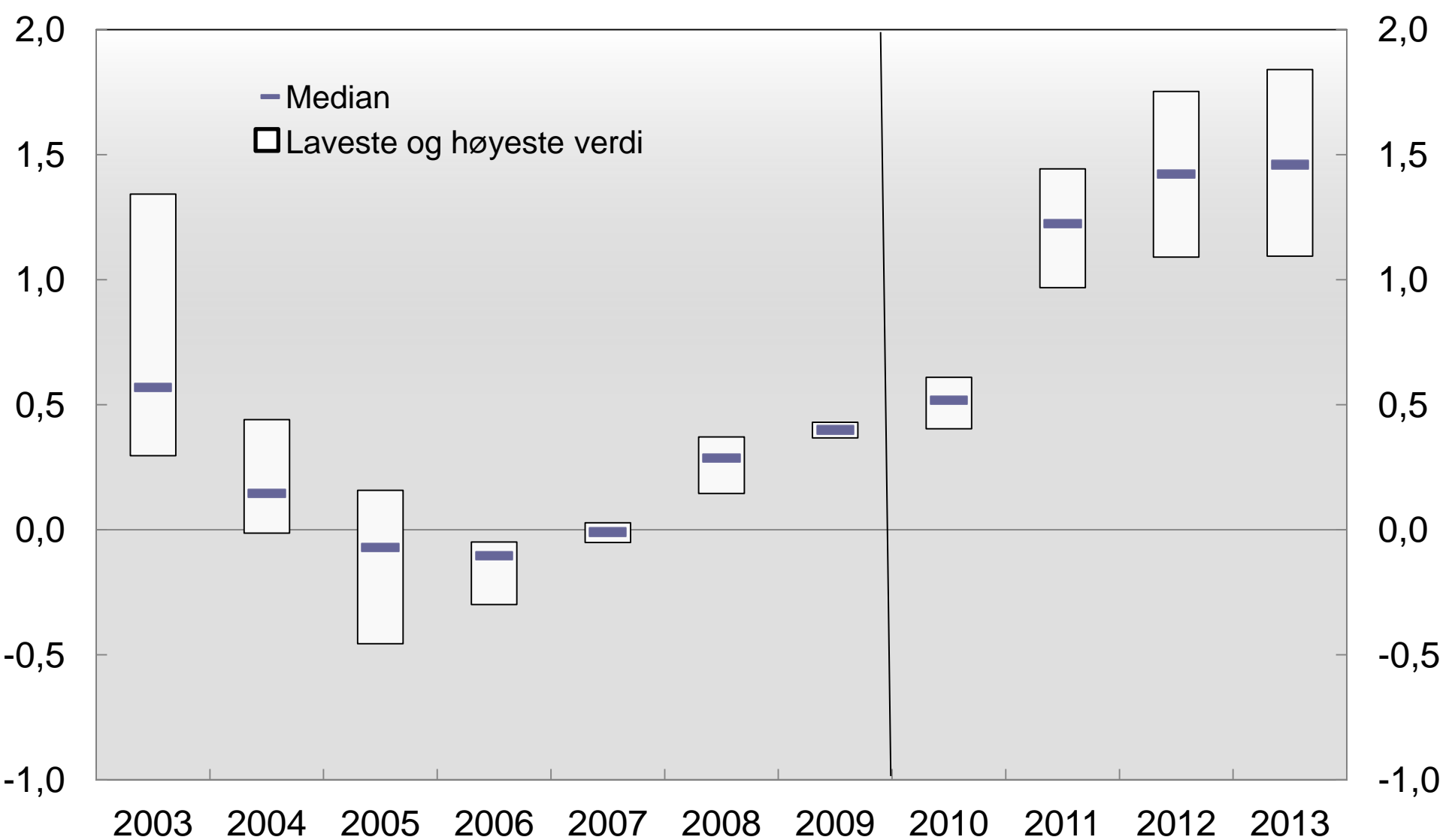
Figur 9 Bankenes resultater etter skatt i stressalternativet. Prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Årstall. 2003 – 2013¹⁾

1) Fremskrivinger for 2010 – 2013 for DnB NOR Bank, Nordea Bank Norge, SpareBank 1 SR-Bank, Sparebanken Vest, SpareBank 1 SMN og SpareBank 1 Nord-Norge

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

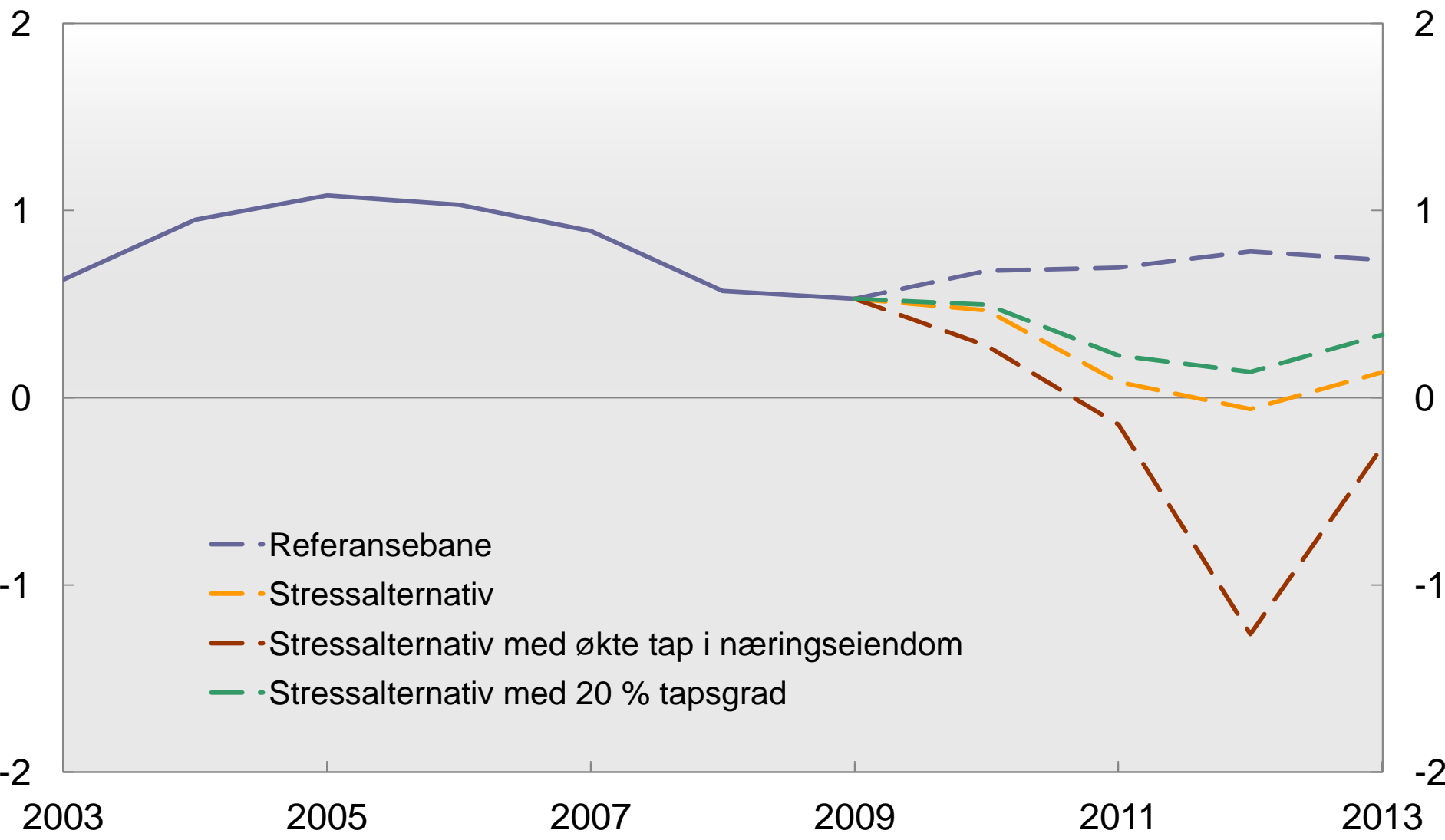
Figur 10 Bankenes utlånstap i stressalternativet. Prosent av brutto utlån til kunder. Årstall. 2003 – 2013¹⁾

1) Fremskrivinger for 2010 – 2013 for DnB NOR Bank, Nordea Bank Norge, SpareBank 1 SR-Bank, Sparebanken Vest, SpareBank 1 SMN og SpareBank 1 Nord-Norge

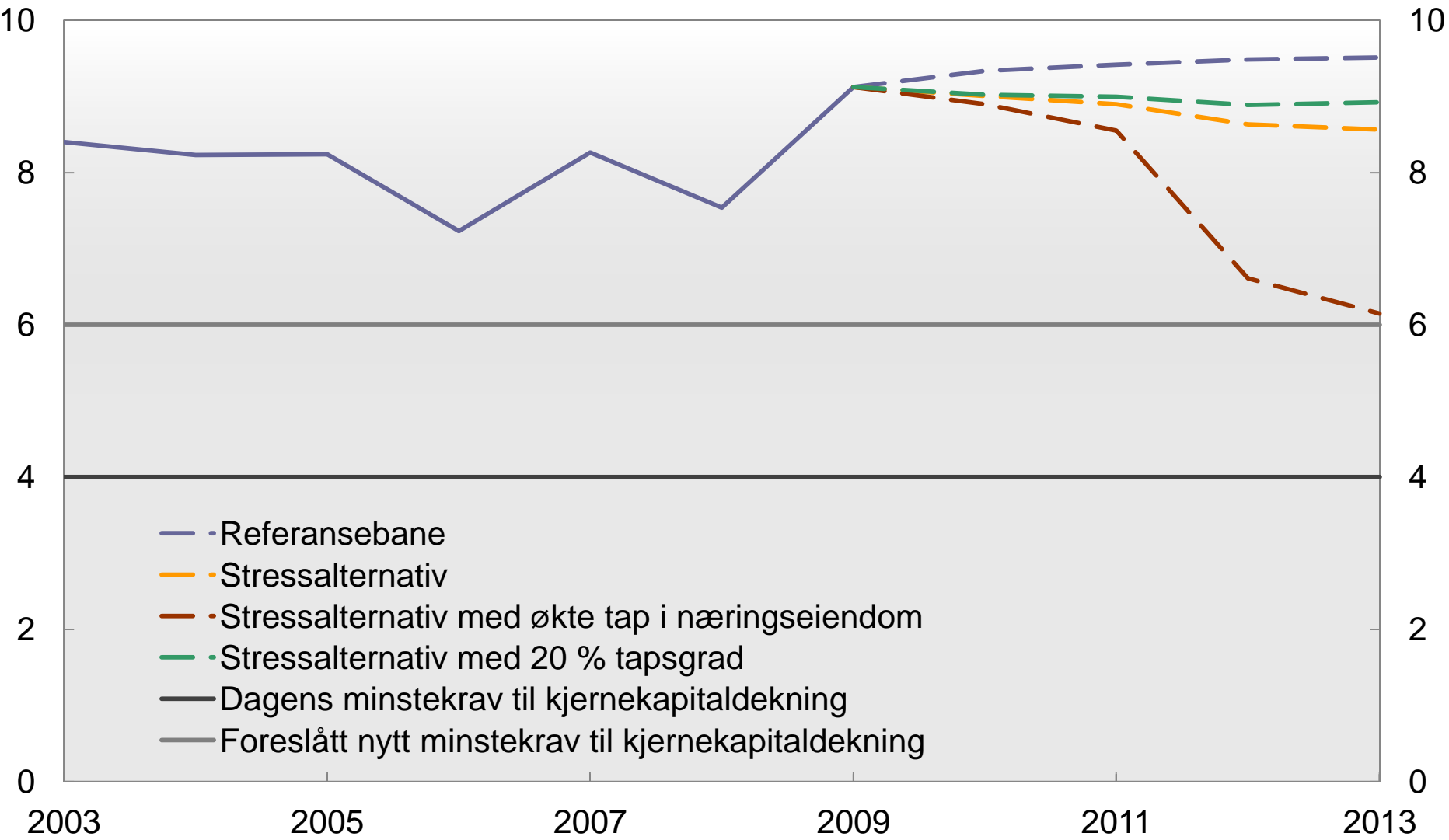
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 11 Bankenes resultater etter skatt i stressalternativene. Prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Årstall. 2003 – 2013¹⁾

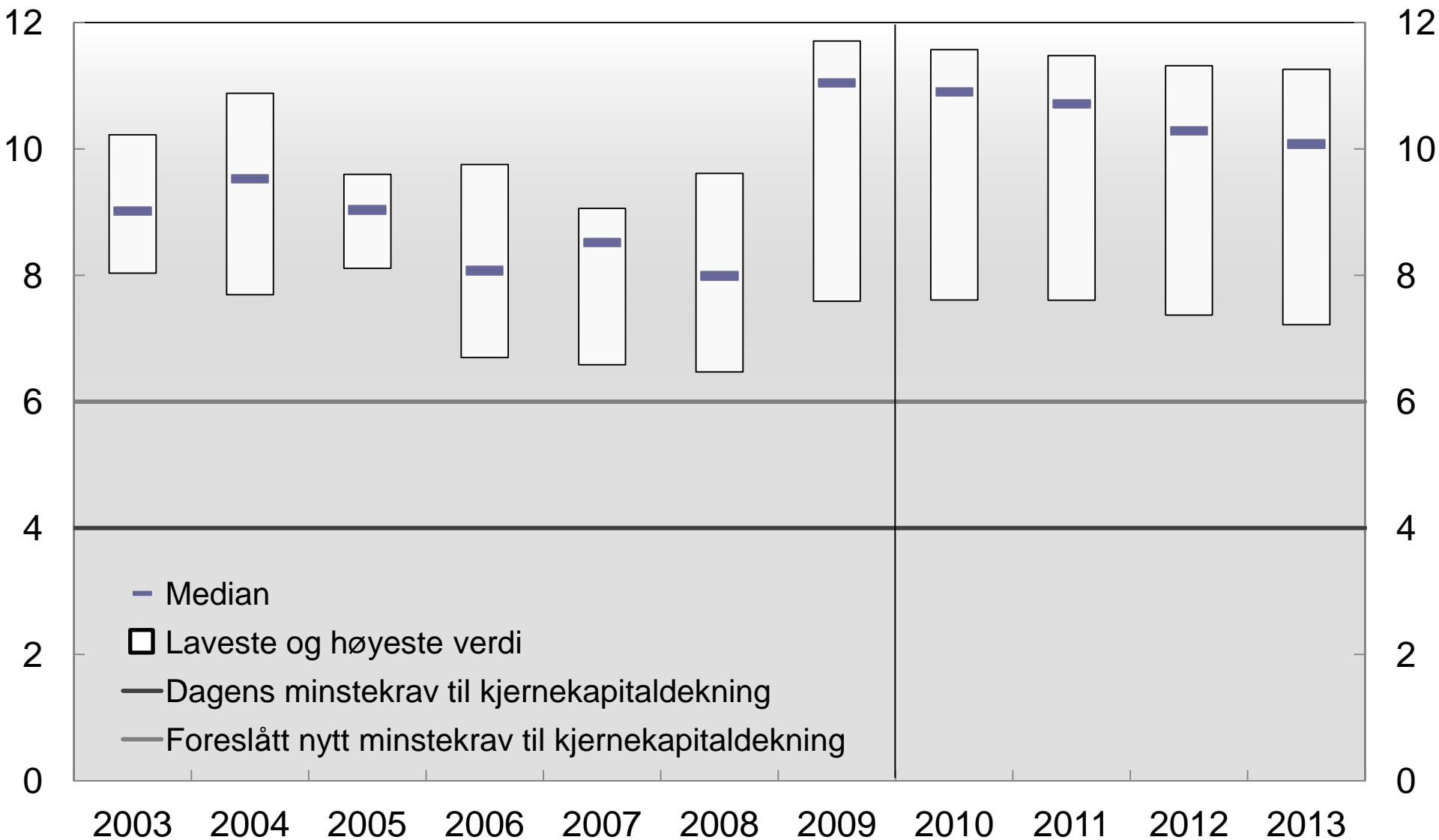
1) Fremskrivinger for 2010 – 2013 for DnB NOR Bank, Nordea Bank Norge, SpareBank 1 SR-Bank, Sparebanken Vest, SpareBank 1 SMN og SpareBank 1 Nord-Norge
 Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 12 Bankenes kjernekapitaldekning i stressalternativene. Prosent. Årstall. 2003 – 2013¹⁾

1) Fremskrivinger for 2010 – 2013 for DnB NOR Bank, Nordea Bank Norge, SpareBank 1 SR-Bank, Sparebanken Vest, SpareBank 1 SMN og SpareBank 1 Nord-Norge
 Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 13 Bankenes kjernekapitaldekning i stressalternativet. Prosent.
2003 – 2013¹⁾

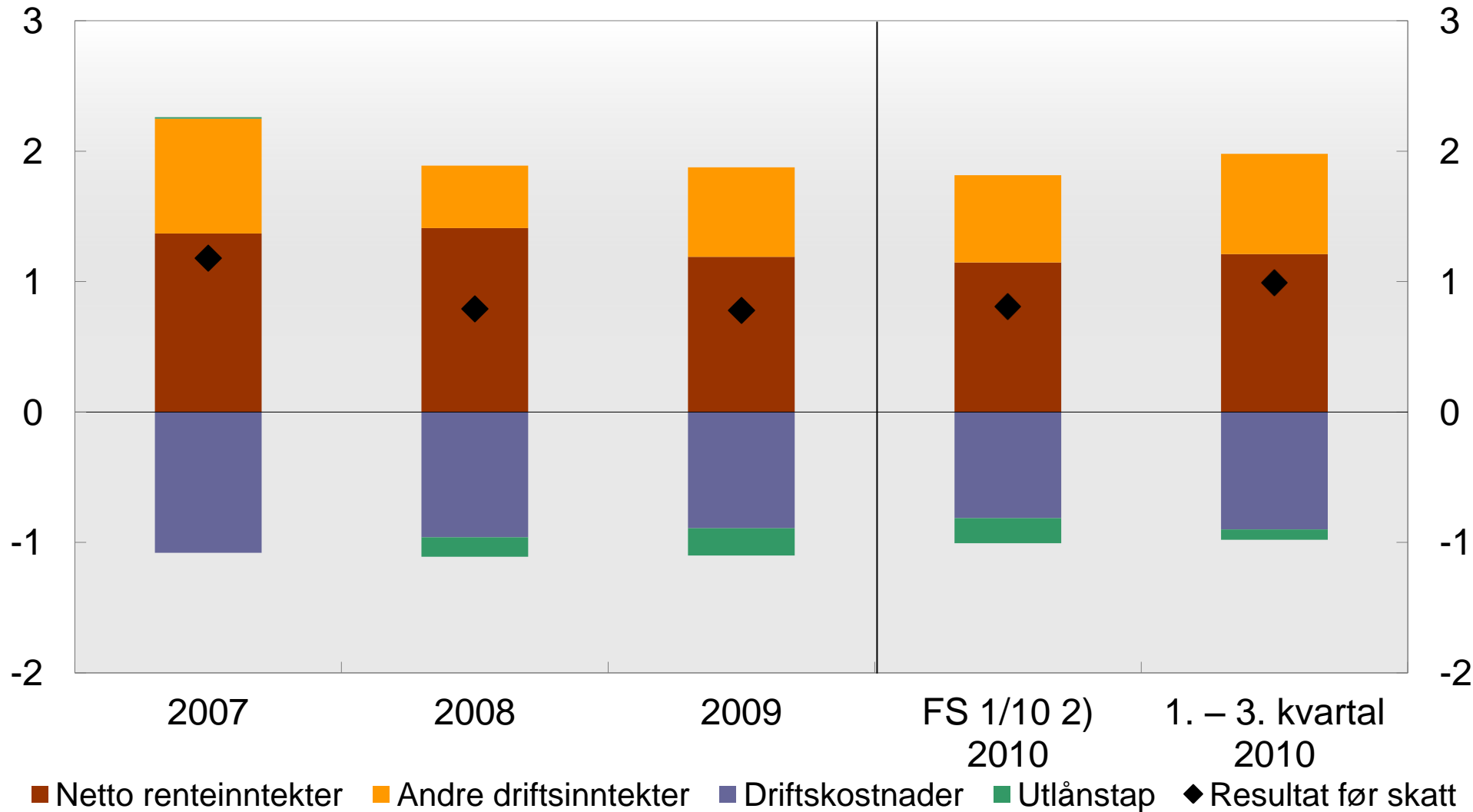
1) Fremskrivinger for 2010 – 2013 for DnB NOR Bank, Nordea Bank Norge, SpareBank 1 SR-Bank, Sparebanken Vest, SpareBank 1 SMN og SpareBank 1 Nord-Norge

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Ramme 1

Figur 1 Bankenes¹⁾ resultater før skatt i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Årstall. 2007 – 2010

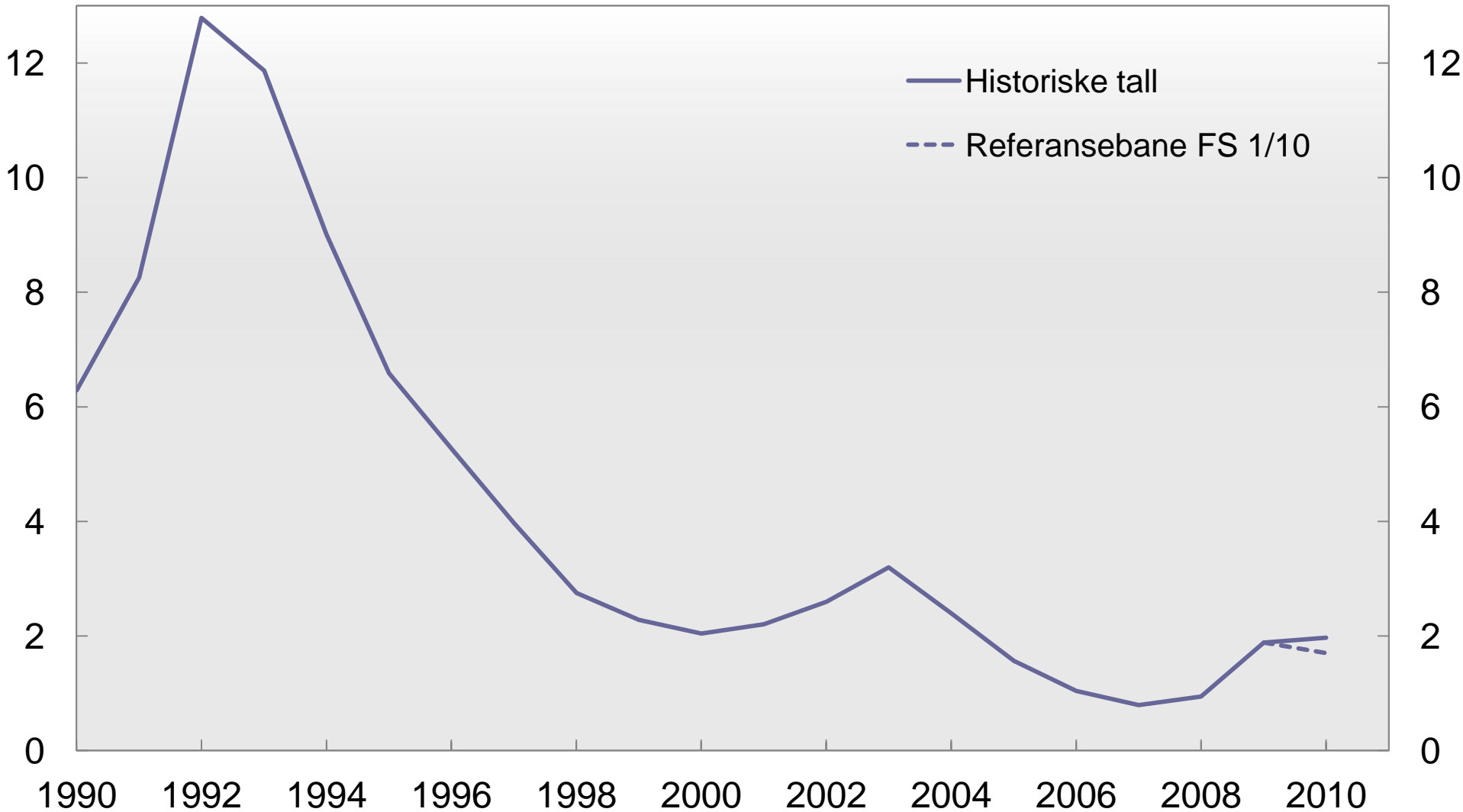

1) DnB NOR Bank, Nordea Bank Norge, SpareBank 1 SR- Bank, Sparebanken Vest, SpareBank 1 SMN og SpareBank 1 Nord-Norge

2) Referansebane i FS 1/10

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2 Problemlånsandel i referansebanene. Prosent av brutto utlån.
1990 – 2010¹⁾

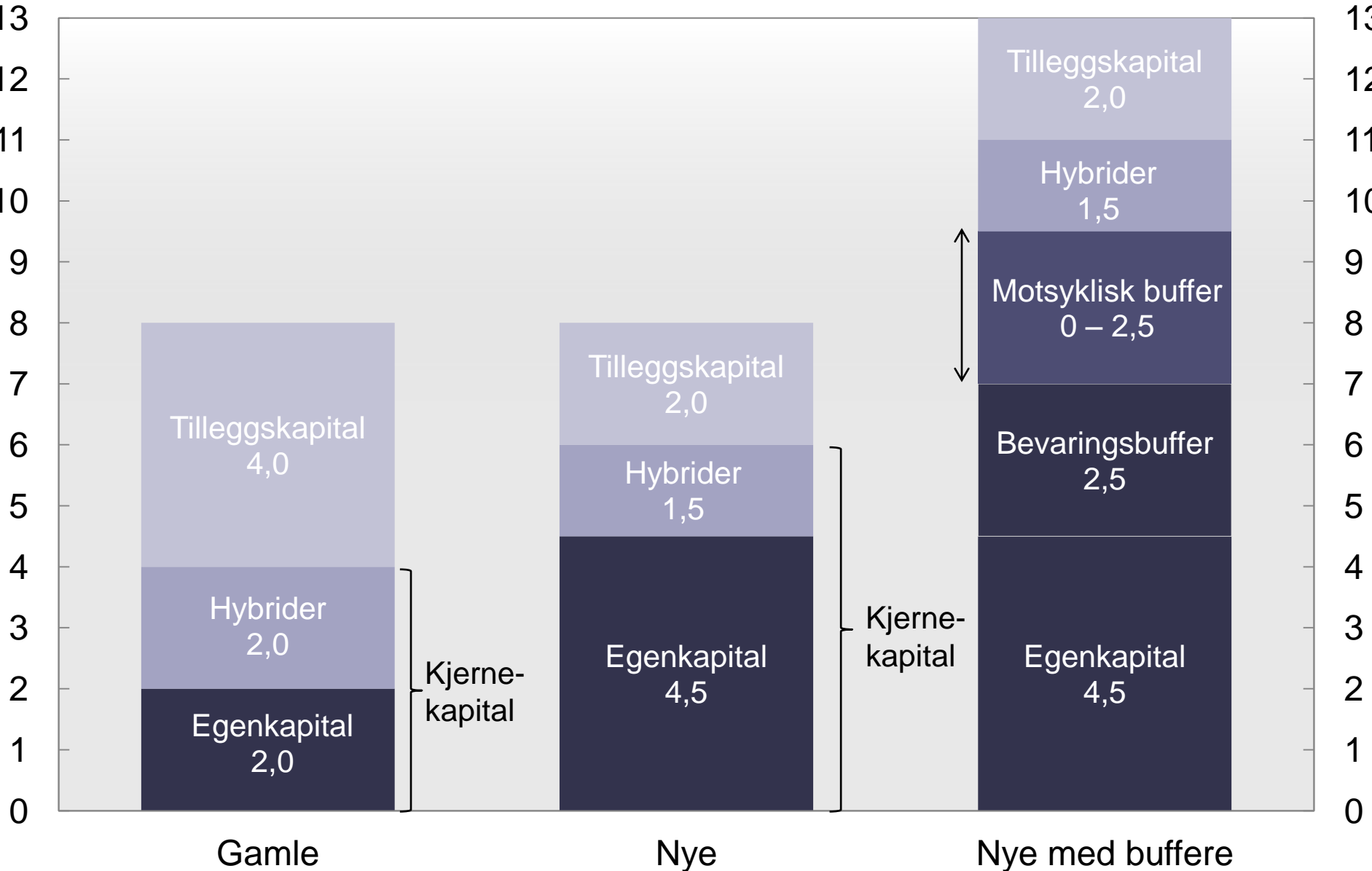

1) Historiske tall fram til og med 3. kvartal 2010. Fremskrivinger for 2010 fra referansebanen FS 1/10

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

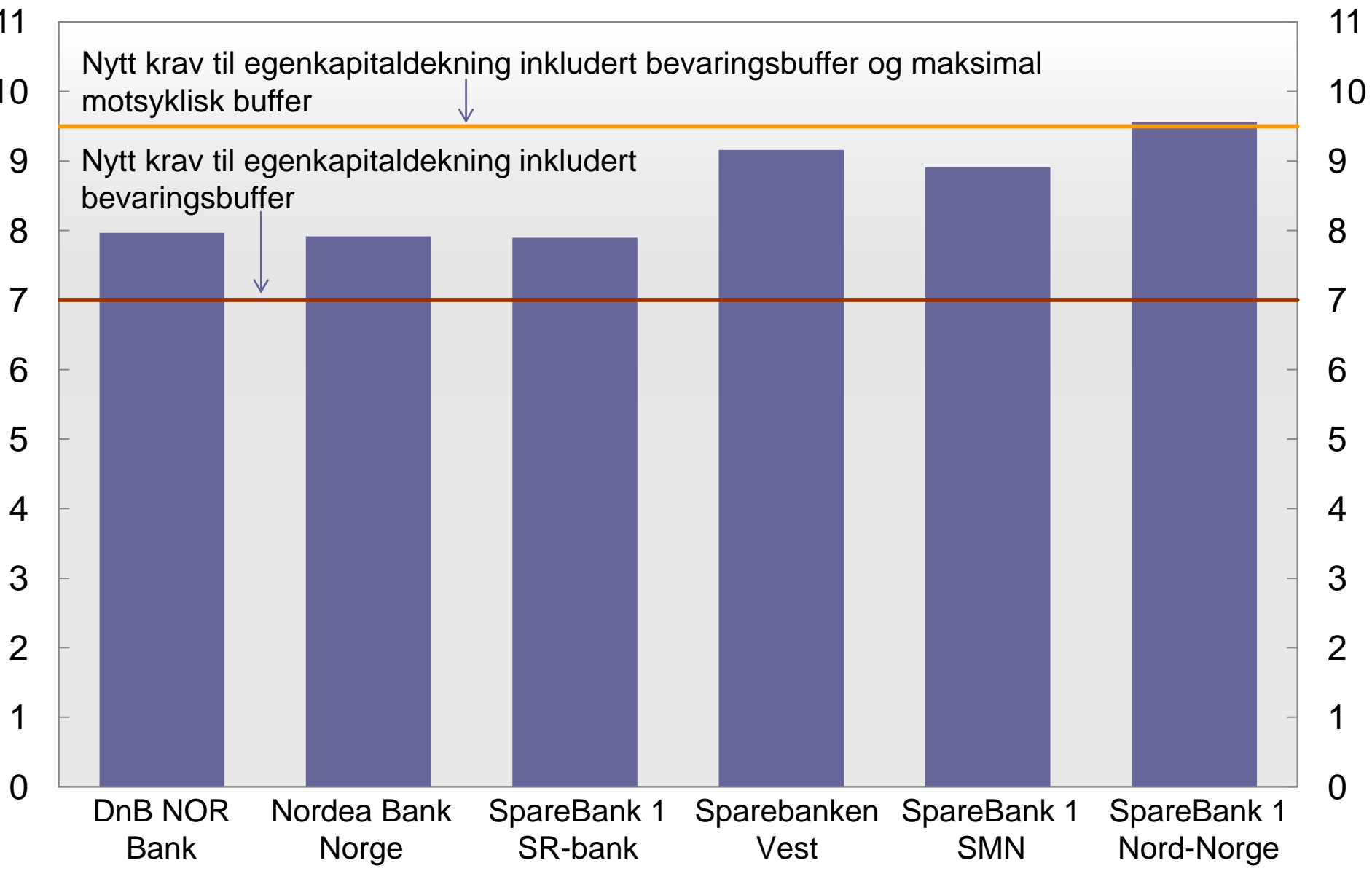
Ramme 2

Figur 1 Gamle og nye minimumskrav til kapitaldekning, og nye krav til kapitalbuffere. Prosent av risikovektede eiendeler

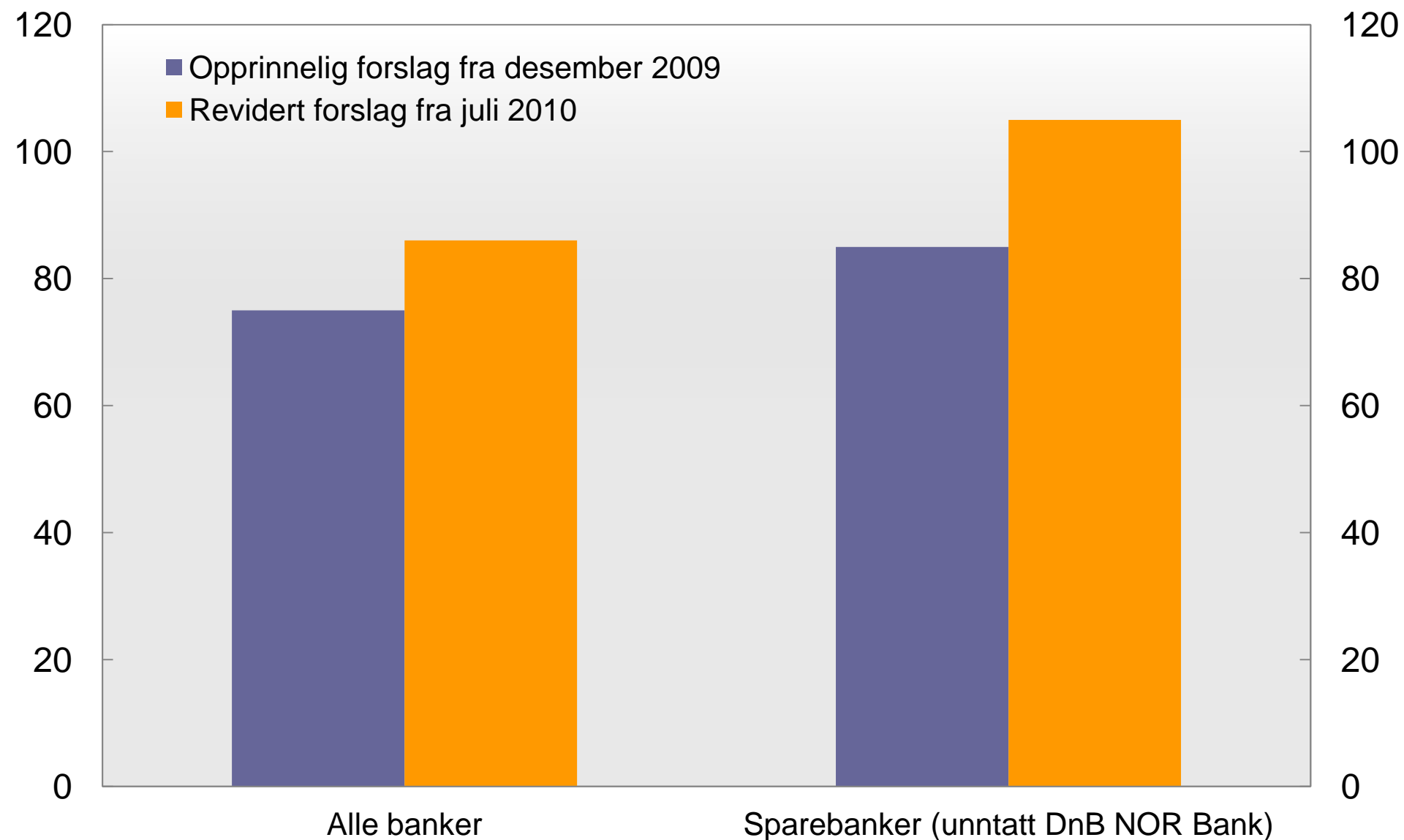
Kilder: Baselkomiteen og Norges Bank

Figur 2 Konsolidert egenkapitaldekning for de fem største norske bankkonsernene og Nordea Bank Norge. Prosent. Per 3. kv. 2010

Kilder: Bankenes kvartalsrapporter og Norges Bank

Figur 3 Bankenes¹⁾ stabile finansiering i prosent av krav. Gjennomsnitt for gruppen. Per 2. kv. 2010

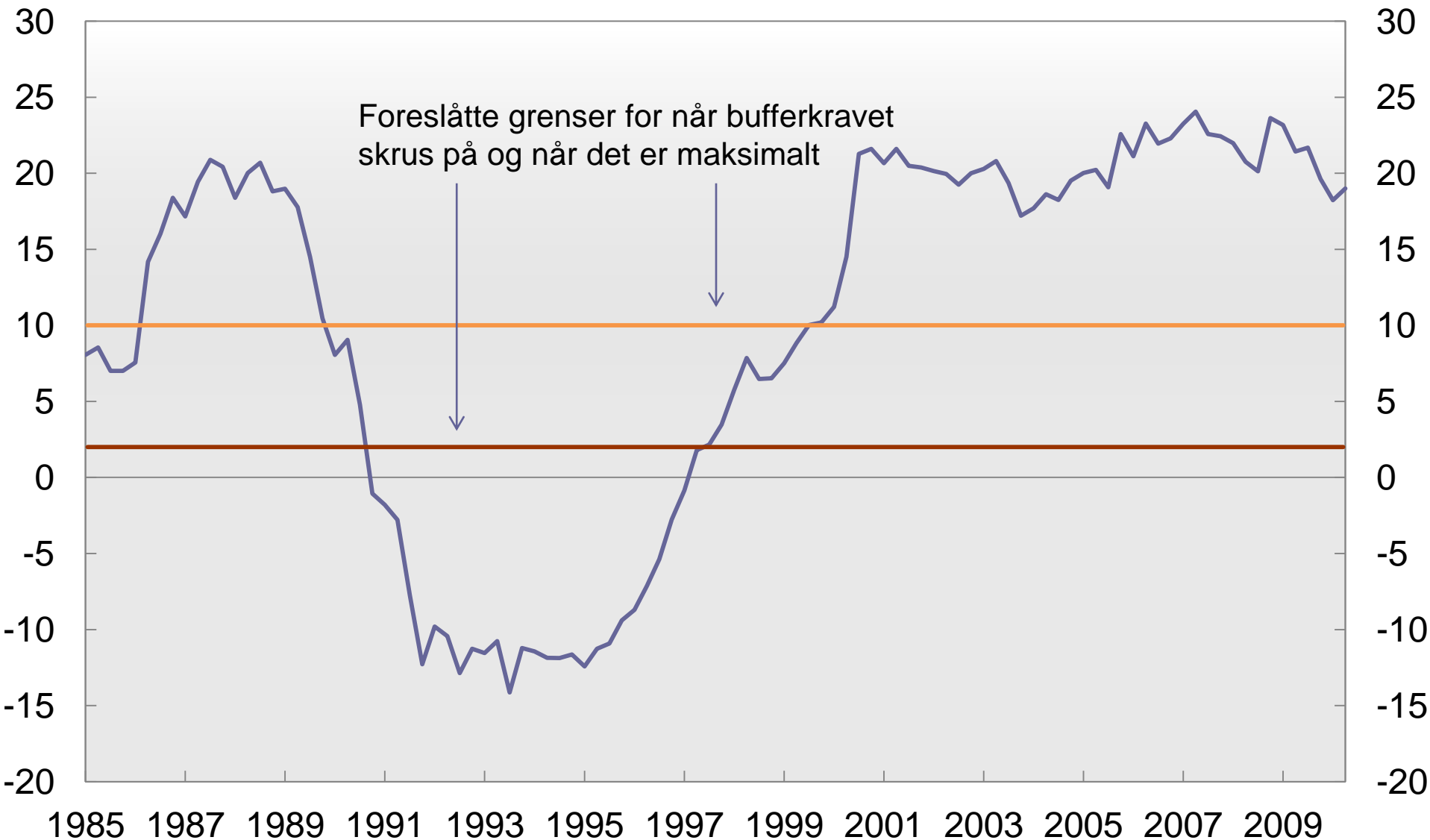
1) Alle banker med unntak av utenlandske filialer i Norge

Kilde: Norges Bank

Ramme 3

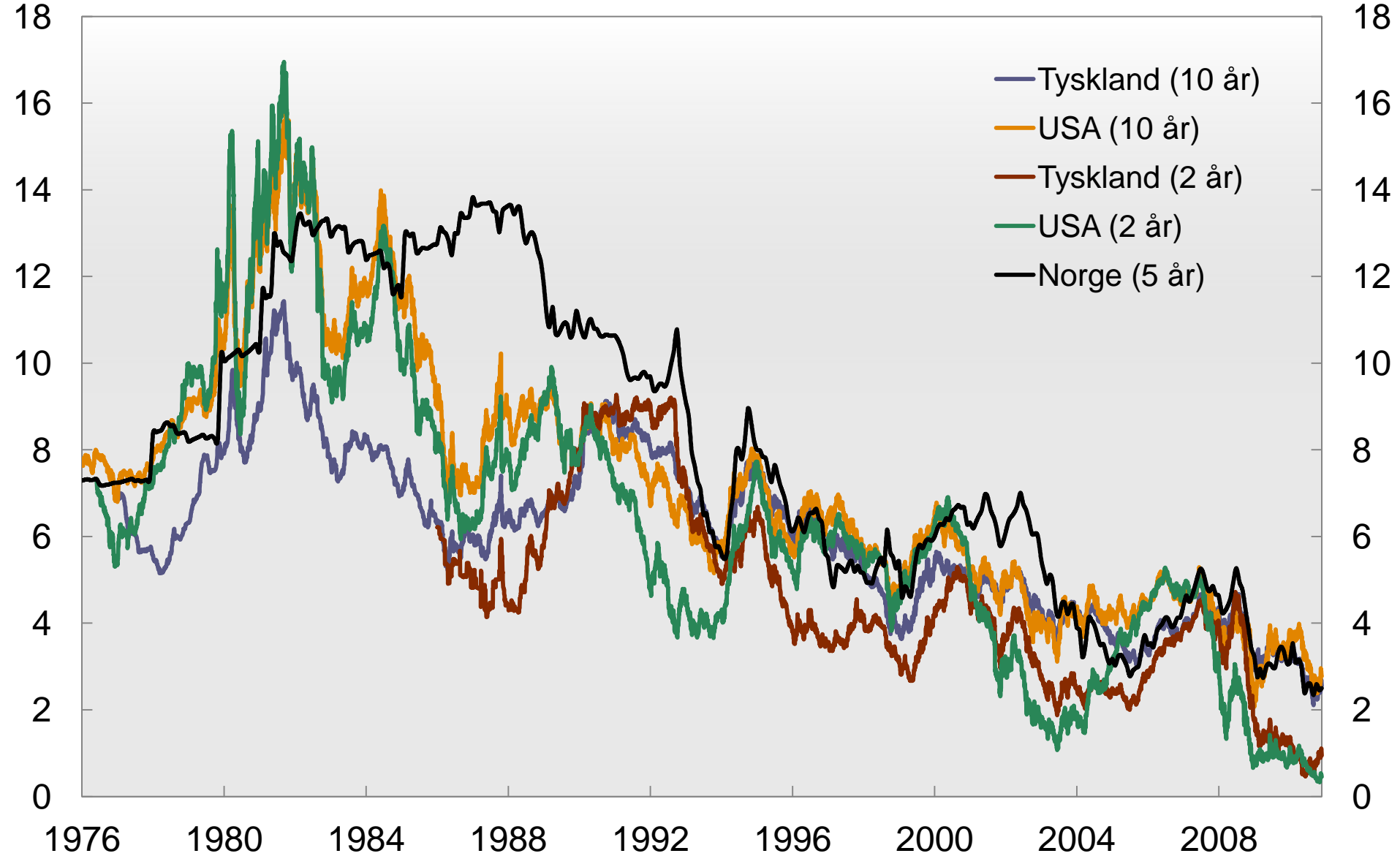
Figur 1 Gjeld relativt til BNP i Norge. Målt som gap i forhold til trend.¹⁾
Prosentenheter. Kvartalstall. 1. kv.1985 – 2. kv. 2010

1) Beregnet i tråd med Baselkomiteens forslag. Fastlands-Norge fra og med 4. kvartal 1993
Kilder: Statistisk sentralbyrå, IMF og Norges Bank

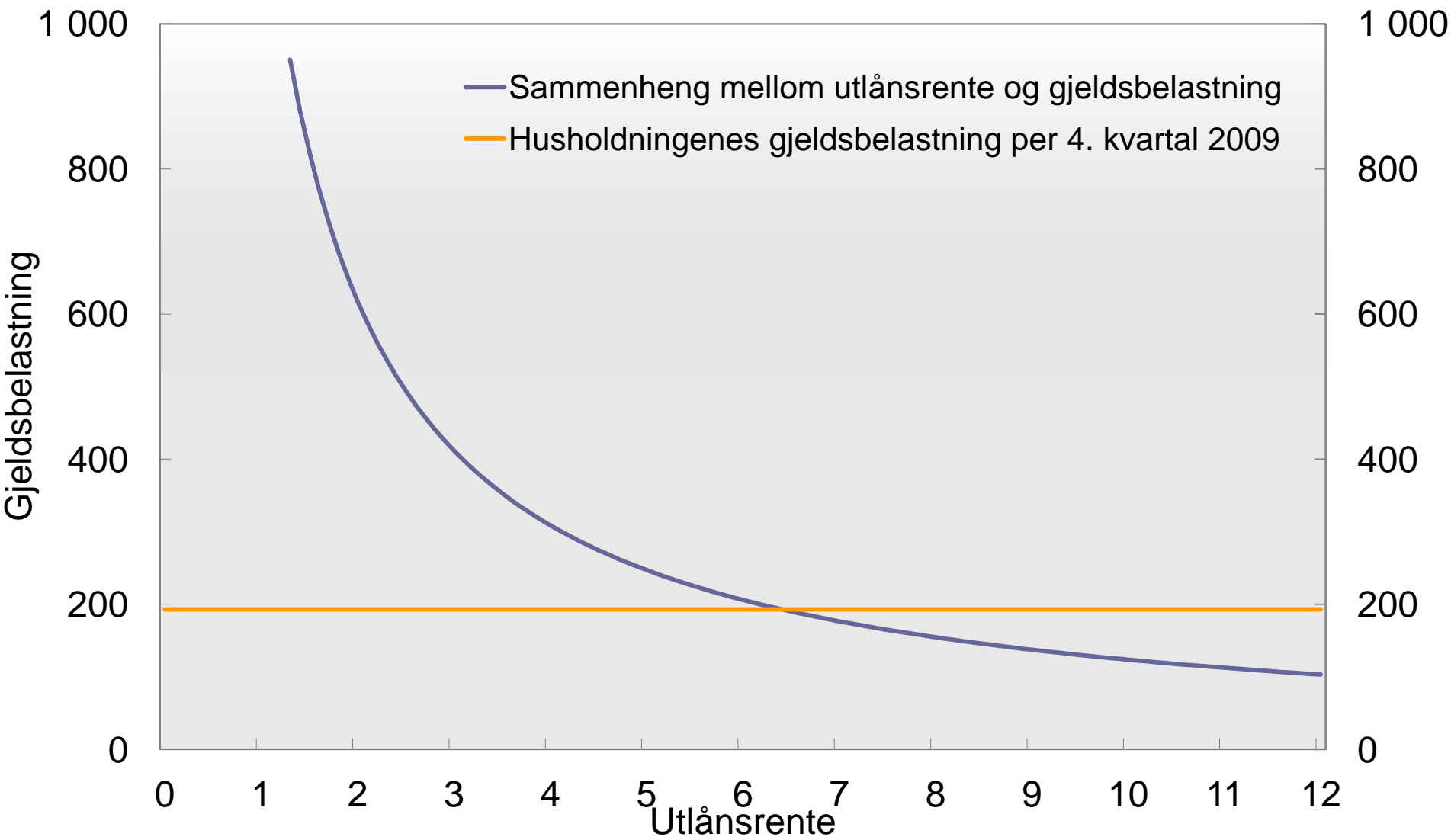
Ramme 5

Figur 1 Statsobligasjonsrenter i Tyskland, USA og Norge. Løpetider angitt i parentes. Prosent. Dagstall. 1. januar 1976 – 23. november 2010

Kilde: Thomson Reuters

Figur 2 Sammenheng mellom utlånsrente og gjeldsbelastning¹⁾ ved en rentebelastning²⁾ på 11 prosent

1) Gjeld i prosent av disponibel inntekt
2) Renteutgifter i prosent av inntekt etter skatt
Kilde: Norges Bank